

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ภาพลักษณ์นักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงภาพลักษณ์และทิศทางในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงและบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองสตรีและการเมืองไทย โดยการศึกษาจากเนื้อหาข่าวสารของหนังสือพิมพ์ และการสัมภาษณ์ ทศนคติและความคิดเห็นของนักข่าว

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมการวิจัยในครั้งนี้จึงใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ (Image) มาใช้ในการศึกษา

การเก็บข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 6 ฉบับ แบ่งเป็นรายวัน 3 ฉบับ และรายสัปดาห์ 3 ฉบับ ในส่วนที่ 2 คือ การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ฉบับ ๆ ละ 3 คน รวมเป็น 18 คน โดยที่การเก็บข้อมูลจะกระทำการเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ก่อนโดยใช้เวลาเก็บข้อมูลในส่วนนี้ทั้งสิ้น 2 เดือน ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2541 ส่วนการเก็บข้อมูลในส่วนที่ 2 นั้น ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอสัมภาษณ์ ผ่านทางนักข่าวที่ให้ความอนุเคราะห์นัดหมายให้บางส่วน และโดยการทำจดหมายติดต่อขอสัมภาษณ์ไปที่สำนักพิมพ์ ซึ่งการติดต่อขอสัมภาษณ์จะนัดหมายล่วงหน้า และกำหนดเวลาและสถานที่แน่นอนทุกครั้ง เพราะต้องใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะบันทึกเทปไว้ทุกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาด โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ตั้งแต่เดือนมกราคม จนถึงต้นเดือนมีนาคม 2541

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์

จากการเก็บข้อมูลในทุกส่วนของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภท พบว่า การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับนักการเมืองหญิง จะมีลักษณะดังนี้คือ

1. รูปแบบการนำเสนอข่าว

รูปแบบของการนำเสนอข่าวในรูปแบบข่าวย่อจะมีมากที่สุดถึงร้อยละ 33.43 ของรูปแบบทั้งหมด 8 รูปแบบ โดยที่บทบรรณาธิการซึ่งถือกันว่าเป็นบทที่จะแสดงได้ชัดเจนที่สุดถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ต่อสถานการณ์หนึ่งมีเพียง 6 ข่าว หรือร้อยละ 1.78 และพบรูปแบบของการนำเสนอข่าวในรูปแบบของการ์ตูน ถึง 2 ข่าว หรือร้อยละ 0.60 ซึ่งพบในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ 2 ฉบับ คือ เนชั่นสุดสัปดาห์และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ โดยที่ไม่พบในหนังสือพิมพ์รายวันเลยแม้แต่ฉบับเดียว

อย่างไรก็ตามพบว่า แม้จะเป็นการนำเสนอข่าวนักการเมืองหญิง ในรูปแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนคือรูปแบบของการ์ตูน แต่ก็พบว่าเป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงในแง่ลบทั้ง 2 ข่าว

นอกจากนี้แล้ว พบว่า รูปแบบของการนำเสนอข่าว แบบคอลัมน์ซุบซิบและคอลัมน์วิจารณ์มีสัดส่วนของการนำเสนอ รองลงมาตามลำดับจากรูปแบบข่าวย่อ กล่าวคือ พบว่าคอลัมน์ซุบซิบมีสัดส่วนการถูกนำเสนอร้อยละ 23.61 หรือ 80 ชิ้น ส่วนคอลัมน์วิจารณ์ คิดเป็นร้อยละ 11.83 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. พบรูปแบบของการนำเสนอข่าวย่อมากที่สุด ถึงร้อยละ 33.43
2. พบการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงในรูปแบบการ์ตูน เฉพาะหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ 2 ฉบับ คือ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ และเนชั่นสุดสัปดาห์
3. รูปแบบของการนำเสนอข่าวในหน้าสตรีมีเพียงไทยรัฐ และเดลินิวส์
4. พบการนำเสนอข่าวนักการเมืองหญิงในหัวข้อข่าวใหญ่ในหนังสือพิมพ์รายวันมากที่สุด คือ ไทยรัฐและเดลินิวส์
5. พบรูปแบบของการนำเสนอในแบบภาพเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันมากที่สุด และพบในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เพียง 1 ฉบับเท่านั้นคือสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์

2. ประเภทของข่าว

จากการศึกษาเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทพบว่า ข่าวการเมืองการปกครองจะมีมากที่สุดคือ ร้อยละ 36.98 ในขณะที่ข่าวด้านเด็กและสตรีถูกนำเสนอเป็นอันดับ 2 คือ ร้อยละ 25.44 ในขณะที่ข่าวด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีเพียงร้อยละ 0.30 และที่น่าสนใจคือไม่พบข่าวเกี่ยวกับศาสนาเลยแม้แต่ข่าวเดียว

3. บทบาทและฐานะที่ถูกนำเสนอ

จากการวิเคราะห์ พบว่า บทบาทของนักการเมืองหญิงจะถูกนำเสนอในบทบาทและฐานะอยู่ 5 ประเภท คือ

1. สมาชิกคณะรัฐมนตรี/ส.ส.

พบว่าบทบาทและฐานะนี้จะมีมากที่สุด คือ ร้อยละ 54.73 โดยมีนางปวีณา หงสกุล คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ นางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์มีบทบาทและถูกนำเสนอในข่าวประเภทนี้มากที่สุด

2. แม่/ลูก/ภรรยา/ครอบครัว

ถูกนำเสนอร้อยละ 26.92 โดยที่มีนางสาวกัญญา ศิลปอาชา ถูกนำเสนอในบทบาทของลูกมากที่สุด โดยมี ส.ส.คนอื่น เช่น นางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ ถูกนำเสนอในบทบาทของความเป็นนักการเมืองแกร่งที่สามารถทำหน้าที่ของแม่ และนักการเมืองควบคู่กันไปได้ ซึ่งนักการเมืองหญิงคนอื่น ๆ ก็จะถูกนำเสนอในประเภทบทบาทนี้กันแทบทั้งสิ้น หรือแม้แต่ นางกรรณา ชิดชอบ ซึ่งมีข่าวที่ถูกนำเสนออยู่ไม่มากนัก โดยทุกข่าวมักจะเป็นเรื่องของบทบาทในฐานะภรรยา และแม่ทั้งสิ้น

3. ผู้นำ/แกนนำทางการเมือง

บทบาทนี้มีนางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ เพียงผู้เดียวที่ได้รับการเสนอข่าวในบทบาทของผู้นำกลุ่มพลังไทย และมีบทบาทของการเป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร และในฐานะเป็นตัวแทนทางการเมือง โดยที่มีโอกาสถูกนำเสนอเป็นข่าวนำด้านปกนอกของหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ ประกอบด้วยรูปภาพและบทความเชิงวิเคราะห์ถึงบทบาทของนางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ต่ออนาคตทางการเมือง

4. สมาชิกคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่านักการเมืองหญิง มักจะมีสถานะเป็นสมาชิกคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น แต่ปรากฏเป็นข่าวถึงบทบาทในด้านนี้เพียงร้อยละ 2.37 ซึ่งมีนางปวีณา หงสกุล นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ มีบทบาทในฐานะคณะกรรมการสามัญ เด็ก และสตรี และนางสาวกัญญา ศิลปอาชา มีบทบาทในฐานะสมาชิกคณะกรรมการการศึกษา

5. บทบาทอื่น ๆ

บทบาทอื่น ๆ ได้แก่ การไปร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เป็นทางการ ถือเป็นงานนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงในแง่ของการใช้ชีวิตส่วนตัว เช่น นางปวีณา หงสกุล ไปร่วมงานเปิดร้านขายซีการ์ นางสาวกัญญา ศิลปอาชา เปิดใจให้สัมภาษณ์เรื่องราวความรักและชีวิตส่วนตัว เป็นต้น

4. สรรพนามและสมญานามของนักการเมืองหญิง

พบว่า การเรียกสรรพนามของนักข่าวจะมีความคล้ายคลึงกันในการเรียกนักการเมืองหญิงคนหนึ่ง เช่น การเรียกนางปวีณา หงสกุลว่า “หนูปึก” นางสาวกัญญา ศิลปอาชาว่า “หนูนา” หรือ “ลูกนา” โดยที่พบว่าสรรพนามหนูจะมีมากที่สุด รองลงมาคือ สรรพนามเจ้ และมีสมญานามและสรรพนามที่นักหนังสือพิมพ์ตั้งขึ้นมาเพื่อนักการเมืองหญิงคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ได้แก่ “หญิงแ้ว” “แม่พระของคนยาก” ซึ่งหมายถึง คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ และนางปวีณา หงสกุล ตามลำดับ

สรุปได้ว่าการใช้สรรพนามของนักหนังสือพิมพ์นั้นสามารถแสดงได้ถึง

1. บุคลิกภาพของนักการเมืองหญิงที่ผู้ส่งสารสื่อไปถึงผู้รับสาร
2. ลักษณะบุคลิกภาวะ และประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมือง
3. ลักษณะของการทำงานของนักการเมืองหญิง เช่น การเรียกนางปวีณา หงสกุลว่า “แม่พระของคนยาก” โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จากการวิเคราะห์ พบว่า การเรียกขานสรรพนามของนักการเมืองหญิง โดยสื่อมวลชนจะถูกนำมาใช้ ในการนำเสนอข่าว แทบทุกครั้ง และการเรียกสรรพนามของนักการเมืองหญิงโดยสื่อมวลชนจะมีทิศทางที่สอดคล้องกัน เสมือนเป็นการยอมรับสัญลักษณ์และความหมายในทิศทางเดียวกันของหนังสือพิมพ์

5. สัดส่วนการนำเสนอของหนังสือพิมพ์

พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันมีการนำเสนอข่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ทั้งนี้เนื่องมาจากความถี่ของการวางจำหน่าย ซึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีสัดส่วนการนำเสนอข่าวนักการเมืองหญิงมากที่สุดคือ ร้อยละ 33 มติชน ร้อยละ 30 และเดลินิวส์ ร้อยละ 28

ส่วนหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ พบว่า ฐานสัปดาห์วิจารณ์มีการนำเสนอมากที่สุดคือ ร้อยละ 4 ตามด้วยสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ร้อยละ 3 และเนชั่นสุดสัปดาห์ ร้อยละ 2 ซึ่งพบว่าฐานสัปดาห์วิจารณ์จะนำเสนอข่าวของนักการเมืองหญิงในรูปแบบข่าวย่อย และซุบซิบ ในขณะที่เนชั่นสุดสัปดาห์ แม้จะมีสัดส่วนของการนำเสนอข่าวน้อยที่สุด แต่นักการเมืองหญิงกลับได้มี

โอกาสขึ้นเป็นหัวหน้า และรูปแบบของการ์ตูน ส่วนสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์นั้นก็มีการนำเสนอข่าวของนักการเมืองหญิงในรูปแบบของการ์ตูน เช่นกัน

6. ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอ

พบว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงโดยรวม มีลักษณะที่เป็นบวกมากที่สุด คือ ร้อยละ 52.66 ภาพลักษณ์ที่เป็นลบ ร้อยละ 29.58 และพบว่าภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 17.75 โดยที่พบว่าการนำเสนอข่าวโดยการเรียกสรรพนามนักการเมืองหญิงมีความสัมพันธ์กับลักษณะของการทำงาน และบุคลิกภาพของนักการเมืองหญิงอย่างใกล้ชิด โดยที่นักการเมืองหญิงที่ทำงานด้านเด็กและสตรี จะมีภาพลักษณ์ที่เป็นบวกมากที่สุด เช่น นางปริธนา หงสกุล ในขณะที่นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ ถูกนำเสนอข่าวมากที่สุดถึงร้อยละ 19.36 และคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ เป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 18.45 โดยที่บทบาทของนักการเมืองหญิงทั้ง 2 คน จะมีบทบาทของการเป็นผู้นำกลุ่มการเมืองและรัฐมนตรี ควบคู่ไปกับบทบาทของการเป็นแม่ และภรรยา

จากการวิเคราะห์ พบว่า ความถี่ของการถูกนำเสนอข่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับการที่ภาพลักษณ์จะเป็นบวกหรือลบแต่ประการใด การที่ภาพลักษณ์จะมีลักษณะอย่างไรจะขึ้นอยู่กับงานที่ทำมากกว่าเหตุผลอื่น กล่าวคือ นักการเมืองหญิงที่มีบทบาทในการทำงานทางด้านการเมือง มักจะมีข่าวในลักษณะเป็นกลางและลบ ออกมาก่อนข้างมาก แม้ว่าจะมีความถี่ในการเป็นข่าวบ่อยก็ตาม และในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การที่นักการเมืองหญิงถูกนำเสนอข่าวในประเภทการเมืองการปกครองมากที่สุด (ดังตารางที่ 7) นั้นปรากฏว่าเป็นข่าวของนางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ และคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์มากที่สุด คือ ร้อยละ 28 และร้อยละ 22 ตามลำดับ

ในขณะที่นักการเมืองหญิงที่ทำงานในด้านเด็กและสตรีจะมีภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอ มีลักษณะเป็นบวกและเป็นกลาง และคนที่ถูกนำเสนอเป็นข่าวน้อยครั้ง กลับปรากฏภาพลักษณ์ที่เป็นบวกได้เช่นกัน โดยที่บทบาทและฐานะของการถูกนำเสนออาจจะไม่เกี่ยวข้องกับงานทางการเมืองเลย

สรุปผลส่วนที่ 2

1. บทบาทของนักการเมืองหญิงในสายตาของนักหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่านักข่าวจะมองบทบาทของนักการเมืองหญิงเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. บทบาทในการทำงานของนักการเมืองหญิง

บทบาทในการทำงานของนักการเมืองหญิงโดยส่วนรวม จะมีลักษณะของการทำงานทางด้านเด็กและสตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 จากบทบาททั้งหมดที่ได้ทำการศึกษาและบทบาทในทางด้านที่จะปรากฏเป็นข่าวที่ได้รับความสำคัญมาก และนักข่าวให้ความเห็นว่าเป็นบทบาทที่เหมาะสมมากที่สุดของนักการเมืองหญิง ทั้งในแง่ของการยอมรับจากสังคมและความเหมาะสมโดยที่บทบาทในด้านนี้จะมาเสริมจุดแข็งให้กับพรรคการเมือง ในแง่ของการสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์

โดยที่บทบาทของนักการเมืองหญิงจะถูกกำหนดมาแล้วโดยเงื่อนไขทางการเมือง เพราะการเมืองคือการจัดสรรผลประโยชน์และอำนาจ ดังนั้น การที่ให้นักการเมืองหญิงลงมามีบทบาทด้านนี้ถือเป็นการแบ่งบทบาทที่เหมาะสม

อีกประการ คือ เงื่อนไขที่มาจากตัวนักการเมืองหญิงเองที่มีความสนใจและมีบุคลิกที่เหมาะสมกับการทำงานด้านนี้

2. มีผลการทำงานอย่างต่อเนื่องระยะเวลาหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่า นักการเมืองหญิงที่นักข่าวส่วนใหญ่ยอมรับบทบาทและความตั้งใจ ในแง่ของความต่อเนื่องของการทำงาน ตลอดระยะที่ผ่านมา คือนางปวีณา หงสกุล

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการยอมรับในผลงานและความตั้งใจจริงในการทำงานก็ตาม นักข่าวยังคงมีความเห็นว่าเป็นการทำงานที่ถึงแม้ว่าจะทำได้เต็มที่แล้ว แต่ยังคงมีลักษณะของการทำงานในเชิงรับมากกว่าในเชิงรุก หรือในแง่ของนโยบาย

3. การพัฒนาบทบาททางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า นักข่าวมีความคิดต่อบทบาทการทำงานของนักการเมืองหญิงใน 2 ทิศทางคือ

3.1 มีการพัฒนาบทบาททางการเมือง

โดยที่นักข่าวให้ความเห็นว่า ในปัจจุบันนักการเมืองหญิงมีบทบาทมากขึ้นได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และสตรีมีการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม ทำให้สตรีกล้าที่จะก้าวมาทำงานด้านนี้โดยที่สังคมก็เปิดโอกาสให้

3.2 ไม่มีการพัฒนาบทบาททางการเมือง

เนื่องมาจากการที่นักการเมืองหญิง ยังยึดรูปแบบการทำงานแบบเดิม และยังขาดลักษณะของการดิริเริ่มในการทำงานมากขึ้นไป ทำให้บทบาทของนักการเมืองหญิงถูกจำกัดไปโดยปริยาย

จากเหตุผล 2 ประการข้างต้น สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงจะมีลักษณะเป็นบวกก็ต่อเมื่อนักข่าวมองว่านักการเมืองหญิง มีการพัฒนาจากจุดเริ่มต้นของการทำงานทางด้านการเมือง

4. บทบาทในการทำงานเป็นที่ยอมรับของสังคม

กล่าวคือ บทบาทของนักการเมืองหญิงที่ได้ปฏิบัติไปนั้น เป็นที่ยอมรับของสังคมมากน้อยเพียงใด ถ้าเป็นบทบาทของการทำงานที่สาธารณชนได้รับรู้ว่ามีความจริงใจปราศจากความน่าเคลือบแคลง บทบาทนี้จะถูกยอมรับได้ง่าย

ภาพลักษณ์จะเป็นตัวสะท้อนผลการทำงานของนักการเมืองหญิงได้ดีว่า มีผลการทำงานเป็นอย่างไร จากการศึกษาพบว่า การทำงานของนักการเมืองหญิงจะมีอุปสรรค และข้อจำกัดคือ

1. ปัจจัยภายใน

ได้แก่ ปัจจัยที่มาจากตัวนักการเมืองหญิงว่ามี ศักยภาพ และการแสดงออกซึ่งความสามารถ และความสนใจต่อปัญหาได้ดีเพียงใด กล่าวคือตัวนักการเมืองหญิงปรับเปลี่ยนแนวคิดของตนเองให้แตกต่างจากการถูกครอบงำจากแนวคิดและค่านิยมทางวัฒนธรรม

สิ่งที่สำคัญอีกประการคือ นักการเมืองหญิงขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ และประสบการณ์ในทางการเมืองถึงแม้ว่าบางคนมีความรู้ และเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ก็ยังไม่สามารถแสดงความสามารถของตนให้สังคมยอมรับ และรับรู้ได้ นอกจากนี้แล้วนักการเมืองหญิงยังขาดภาวะของการเป็นผู้นำในทางการเมือง และสภาวะความเป็นสตรีทางร่างกาย

2. ปัจจัยภายนอก

เป็นปัจจัยที่มีอยู่แล้วในสังคมซึ่งกอปรไปด้วย

2.1 โครงสร้างทางสังคม ซึ่งถูกหล่อหลอมอยู่ในกระบวนการนึกคิดและเป็นแนวทาง แบบแผน ค่านิยมของคนในสังคม ซึ่งหมายถึงตัวสื่อมวลชน และผู้บริหารข่าวสาร เพราะสื่อจะต้องเสนอข่าวที่ตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับผู้บริหาร ดังนั้นปัจจัยนี้จึงเป็นกรอบกำหนดกลาย ๆ ให้นักการเมืองหญิงต้องสร้างผลงานในลักษณะที่คาดหวังว่าจะสร้างความนิยมขึ้นได้ ดังนั้นนักการเมืองหญิงจึงต้องทำงานเพื่อสนองต่อความคาดหวังของสังคม

2.2 สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยทางการเมือง ซึ่งพบว่าการเมืองไทยก็คือระบบย่อยระบบหนึ่งของสังคม แต่เป็นระบบย่อยที่มีความซับซ้อนทางโครงสร้างและกระบวนการ ซึ่งนักการเมืองหญิงจะต้องปรับตัวเองให้เข้ากับระบบและจากประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่มีชายเป็นใหญ่ และมีจำนวนมากมาก่อนทำให้สตรียากที่จะฝากกำแพง เพราะในคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและสตรี ก็ปรากฏว่ามีผู้ชายเป็นประธานคณะกรรมการ

2.3 เป็นเงื่อนไขที่มาจากอารมณ์และความรู้สึกของคน ในการที่จะรับรู้เรื่องราวที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ กล่าวคือ บทบาทของการทำงานทางด้านเด็กและสตรีจะมีคุณค่าของข่าวที่นอกเหนือไปจากการรายงานข่าวแล้ว ยังสามารถตอบสนองความรู้สึกของผู้บริโภคข่าวได้อีกประการหนึ่งด้วย

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกเรื่องบทบาทของนักการเมืองหญิง พบว่า การเรียกขานสรรพนามนักการเมืองหญิงโดยสื่อมวลชนนั้นเป็นการแสดงออกถึงสัญลักษณ์และนัยยะบางอย่าง ซึ่งผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเข้าใจที่ตรงกัน กล่าวคือสามารถสร้างภาพ และรับรู้ถึงความหมายที่แฝงมาได้พร้อมกัน

ดังนั้นการที่สื่อมวลชนเรียกนักการเมืองหญิง โดยการใช้สรรพนาม สามารถสรุปได้คือ

1. "เจ้" จะให้ภาพของการเป็นสตรีแกร่ง ทำงานเก่ง และกล้าต่อรองในทุกสถานการณ์ นอกจากนี้ยังแสดงถึงความใกล้ชิดสนิทสนมกันระหว่างผู้เรียกและผู้ถูกเรียก ตัวอย่างเช่น "เจ้หน้อย"

2. "หนู" แสดงถึงความรู้สึกที่นักข่าวมีต่อผู้ถูกเรียกในเชิงเอ็นดูและมีบุคลิกภาพในการเป็นผู้เยาว์ ผู้อ่อนต่อโลก ต้องได้รับการประคบประหงม

3. "น้อง" แสดงถึง การเป็นผู้ที่ยังมีประสบการณ์น้อย อ่อนอาวุโสในทางการเมือง นอกจากนี้แล้วยังมีการเรียกโดยการใช้สรรพนามและสมญานามอื่น ๆ ที่พบคือ "แม่พระของคนยาก" "หญิงเหล็ก" "หญิงแฉ้ว" ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นและทัศนคติของนักข่าวได้ ดังนี้

1. การเรียกสรรพนามนักการเมืองหญิงโดยนักข่าว เป็นการแสดงออกถึงทัศนคติ และมุมมองของนักข่าวที่มีต่อบุคลิก ลักษณะภายนอก และลักษณะการทำงานของนักการเมืองผู้นั้น

2. เป็นการสร้างสีสันของการรายงานข่าว เพราะการใช้สรรพนามจะช่วยสร้างภาพในการรับรู้ของผู้อ่านได้ และเป็นการประหยัดในการใช้พื้นที่รายงานข่าว

3. เป็นการสะท้อนบุคลิกภาพ และลักษณะภายนอกของนักการเมืองหญิงที่สาธารณชนรับรู้ กล่าวคือ คำเรียกขานของสื่อมวลชนคือ สิ่งสะท้อนในมุมกลับของนักการเมืองหญิง

4. การเรียกสรรพนามของนักการเมืองหญิงโดยสื่อมวลชนมิได้แสดงถึงศักยภาพในการทำงานของนักการเมืองหญิงแต่อย่างใด

5. เป็นการแสดงออกถึงความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างนักข่าวและนักการเมืองหญิง

กล่าวได้โดยสรุปคือ การเรียกขานสรรพนามของสื่อมวลชน มิได้มีนัยยะที่เด่นชัดถึงประสิทธิภาพของการทำงานมากไปกว่าการแสดงออกและสะท้อนถึงความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างนักข่าวและนักการเมือง นอกเหนือไปจากการแสดงออกถึงทัศนคติและมุมมองในประเด็นต่างๆ

จากการศึกษาพบว่า นักข่าวส่วนใหญ่ยอมรับว่า ปัจจัยเรื่องความสนิทสนมคุ้นเคยกันของ 2 ฝ่าย และบุคลิกภาพ นิสัยใจคอ ของนักการเมืองมีผลต่อความถี่ของการถูกนำเสนอข่าว กล่าวคือ ถ้านักการเมืองหญิงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักข่าว แล้วจะเป็นโอกาสในการที่นักการเมืองหญิงผู้นั้นจะได้เป็นข่าวในทางบวก หรือถูกกล่าวถึงในหน้าหนังสือพิมพ์ ในคอลัมน์ต่าง ๆ เช่น คอลัมน์ซุบซิบ หรือประเภทภาพเป็นข่าว ดังนี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นักข่าวกล่าวว่า การใช้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมเป็นเรื่องปกติของการทำงานรวมกันของทั้ง 2 ฝ่าย เพราะการทำงานนอกเหนือไปจากการทำงานตามหน้าที่แล้ว คือการรายงานตามข้อเท็จจริง แต่ในบางส่วนไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ในบางครั้งนักข่าวก็มีการสะท้อนทัศนคติของตนเองออกไปด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ถ้านักการเมืองผู้ตกเป็นข่าว มีความใกล้ชิดสนิทสนม และมีอหิชาศัยที่ดีแล้ว เมื่อมีข่าวในทางลบเกิดขึ้น ในบางครั้งนักข่าวจะมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนการรายงาน โดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ในบางครั้งอาจจะหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงข่าวนั้นไปเลย ถ้าไม่ใช่เป็นประเด็นข่าวที่อยู่ในความสนใจ หรือเป็นข่าวสำคัญที่ทุกฉบับจะต้องรายงาน

นักข่าวยอมรับว่า มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ระหว่างนักข่าวและนักการเมืองหญิงอยู่บ้าง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่ามี การให้สิ่งตอบแทนเป็นเงินทองหรือสิ่งของที่จะสามารถเรียกได้ว่าเป็นการสัมพันธ์กันแบบให้สินบน และการใช้ระบบอุปถัมภ์ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ปกติในสังคมไทย ถ้าตราบไदनักข่าวยังถูกควบคุมด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่า มีลักษณะของการมีสายสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวในบางฉบับและนักการเมืองหญิงบางคน จากการสัมภาษณ์ พบว่า การที่นักการเมืองหญิงบางคน ถูกมองจากสื่อมวลชนบางฉบับว่ามีความถี่ในการขึ้นหน้าหนึ่ง หรือเป็นข่าวในทางบวก ในฉบับใดฉบับหนึ่งมากกว่าฉบับอื่นนั้น พบว่าเมื่อไปสัมภาษณ์นักข่าวในฉบับที่ถูกพาดพิงถึง จะมีสัดส่วนปฏิเสธกับการยอมรับในอัตราส่วน 2 ต่อ 1 และจะกล่าวถึงการนำเสนอข่าวโดยการดำเนินตามนโยบายเป็นหลัก

ดังนั้นสามารถกล่าวสรุปได้จากการสัมภาษณ์พบว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ว่าจะมีลักษณะทิศทางเป็นบวกกลางลบ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการ

1. บทบาทในการทำงานของนักการเมืองหญิง
2. มีผลการทำงานต่อเนื่องระยะเวลาหนึ่ง

3. มีการพัฒนาบทบาททางการเมือง
4. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักข่าว นอกเหนือไปจากการติดต่อสัมพันธ์กันตามปกติ

2. ปัจจัยและอิทธิพลที่มีผลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิง

จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับบทบาทและผลงานของนักการเมืองหญิงนั้น เป็นการนำเสนอผลงานส่วนหนึ่งของนักการเมืองหญิงเท่านั้น ซึ่งจะไม่ใช้การนำเสนอผลงานทั้งหมดของผลงานที่เกิดขึ้นจริง เพราะยังมีบทบาทและหน้าที่ที่นักการเมืองหญิงปฏิบัติอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว เช่น การออกไปเยี่ยมพบปะประชาชนในพื้นที่การประชุม และการเคลื่อนไหวในกิจกรรมทางการเมือง และสังคมต่าง ๆ ซึ่งในแง่ของการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ถือว่าไม่ใช่ประเด็นอันเป็นที่มีความสนใจในแง่ของข่าว และถึงแม้ว่าจะได้รับการนำเสนอ ก็จะเป็นข่าวย่อย อย่างไรก็ตามไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิง โดยที่นักข่าวกล่าวว่า การที่จะถูกนำเสนอข่าวมากน้อยเพียงใด สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือนักการเมืองหญิงยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนในการเผยแพร่ผลงานของเธอมากนัก

นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิง มีประการดังนี้

1. นโยบายของนักการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

กล่าวได้ว่านโยบายและวัฒนธรรมทางการเมือง และพรรคการเมืองไทยเป็นทั้งสิ่งสนับสนุนและขัดขวางการแสดงบทบาทในทางการเมืองของนักการเมืองหญิงโดยทั่วไป พรรคการเมืองไทย จะมีนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนนักการเมืองหญิง เนื่องมาจากกระแสที่มาจากสังคมตะวันตก และจากการที่สตรีเริ่มมีการเคลื่อนไหวในทางการเมือง และมีการศึกษามากขึ้นในส่วนของพรรคการเมืองที่หันมาสนใจในกลุ่มผู้ที่มีสิทธิออกเสียงที่เป็นสตรีมากขึ้น ทำให้แต่ละพรรคเริ่มหันมาส่งตัวแทนพรรคที่เป็นสตรีมากขึ้นกว่าเดิมและส่งเสริมให้มีบทบาทมากกว่าที่เคยเป็นมา

ในสภาพของการแข่งขันในการเมืองไทย พบว่า นักการเมืองหญิงจะต้องมีรูปแบบการทำงานหรือมีคุณลักษณะที่ถือว่าเป็นจุดเด่นในรูปแบบที่เป็นแนวทางตามที่สังคมยอมรับ เพราะพรรคการเมืองจะพิจารณาจากโอกาสในการที่นักการเมืองหญิงจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และในการที่จะสร้างจุดเด่นให้กับตัวเอง พบว่านักการเมืองหญิงหลายคนมักจะมีแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในเชิงสังคม เพราะเป็นสิ่งที่สตรีชำนาญและความสนใจอยู่แล้ว โดยธรรมชาติ และในแนวทางที่เป็นผลดีต่อพรรคการเมืองคือ การได้สร้างภาพลักษณ์ของการเป็นพรรคการเมืองแนวใหม่ได้รับความนิยมนจากสตรีซึ่งเป็นประชาชนครึ่งหนึ่งของประเทศ

วัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิงคือ การที่เปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาททางการเมือง และถ้าสตรีมีบทบาทที่โดดเด่นมีผลงานเป็นที่ยอมรับ

รับของสังคม วัฒนธรรมในทางการเมืองก็จะเป็นตัวแปรที่เปิดโอกาสให้สตรีมีโอกาสให้สตรีได้รับตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีเช่นกัน

แม้ว่านโยบายของพรรคการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยจะมีส่วนสนับสนุนการทำงานของนักการเมืองหญิงดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ก็พบว่าเป็นอุปสรรคในการทำงานของนักการเมืองหญิงกัน เพราะโครงสร้างพรรคการเมืองไทย และวัฒนธรรมทางการเมืองไทยคือการแบ่งปันจัดสรรอำนาจกัน และรูปแบบของการเป็นระบบอุปถัมภ์ค่อนข้างสูงจากการศึกษาพบว่ามีลักษณะของติดต่อสัมพันธ์กันในลักษณะของการประสานผลประโยชน์ระหว่างกลุ่ม การที่ต้องมีเครือข่าย (Connection) และการชักจูงกันมาของคนในพรรค หรือผู้ใหญ่ในพรรคให้การสนับสนุน ดังนั้นการทำงานของนักการเมืองหญิงจึงมีลักษณะของการเป็นการเข้ามาเรียนรู้ทางการเมือง เนื่องจากการขาดประสบการณ์ทางการเมือง อันเป็นที่ยอมรับทำให้การทำงานของนักการเมืองหญิงจึงมีลักษณะของการทำงานในระบบความคิดแบบแนวอนุรักษ์นิยม คือการทำงานในบทบาทที่ควรจะเป็นมากกว่าในการทำงานในลักษณะอื่น

2. เจือไนทางสังคม

สืบเนื่องมาจากโครงสร้างของพรรคการเมือง คือระบบย่อยของสังคมใหญ่ทำให้ต่างเป็นภาพสะท้อนของกัน กล่าวคือในสังคมไทยแม้จะเป็นสังคมที่เปิดโอกาสให้กันสตรีเพื่อมาเป็นนักการเมือง มีบทบาทในวงการเมือง แต่ก็ยังมีลักษณะความครอบงำทาง แนวความคิด ค่านิยม และปทัสถานที่สตรีจะมีบทบาทอันเป็นแบบแผนอยู่แล้ว เนื่องมาจากโครงสร้างทางกายภาพและสังคม คือ การเป็น แม่ ลูก หรือภรรยาของครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่จะมีความคิดสอดคล้องกันคือ สตรีต้องศึกษาบทบาทในการเป็น แม่ ลูก หรือภรรยาไว้ โดยที่ต้องมีความเสียสละความสุขในครอบครัว เพื่อมาทำงานทางการเมือง ต้องทำให้สตรีต้องทำหน้าที่หนักเป็น 2 เท่าของผู้ชาย อย่างไรก็ตามเพราะว่า สิ่งที่เป็นจุดเด่นของการเป็นนักการเมืองหญิงคือ สามารถพัฒนาจุดขายของตนเองได้ง่ายกว่านักการเมืองชาย เพราะคนจะมีความชื่นชมอยู่แล้วกับการเป็นสตรีแล้วกลับมาเล่นการเมือง

ในขณะที่เดียวกันถึงแม้ว่านักการเมืองหญิงสามารถสร้างภาพลักษณ์ได้ง่ายและลงตัวกว่านักการเมืองชายก็ตาม กลับกลายเป็นสิ่งที่ไต่ขบวนการพัฒนาในการทำงานทางการเมืองของสตรี เพราะจะกลายเป็นภาพลักษณ์ที่รูปแบบ การรับรู้ของสังคมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในทางการเมืองยังมีอยู่นิ่งงินไปที่เข้าถึงภาพรวมของการทำงานของนักการเมืองหญิงซึ่งต้องทำงานในระดับประเทศมิใช่การทำงานในระดับท้องถิ่นเป็นหลัก

3. ปัจจัยที่มาจากตัวนักการเมืองหญิง

เนื่องจากนักการเมืองหญิงคือ สมาชิกและผลผลิตในกระบวนการทางสังคม ดังนั้นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิงมากที่สุดคือ ตัวของนักการเมืองหญิง โดยที่นักข่าวจะมีเหตุผลว่า สิ่งที่มีอิทธิพลมากในตัวนักการเมืองหญิงคือ ความคิด โลกทัศน์ ที่ยังคงลักษณะของสตรีอยู่คือ นักการเมืองหญิงจะต้องพัฒนาหาแนวทางในการทำงานของตนเองให้มีภาพลักษณ์ที่แข็งแกร่ง มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมให้มากขึ้น

ข้อจำกัดในการทำงานของนักการเมืองหญิงอันเนื่องมาจากปัจจัยของตัวนักการเมืองหญิง นั้นมี องค์ประกอบ ดังนี้

1. นักการเมืองหญิงยังขาดประสบการณ์ในทางการเมือง

แม้ว่าจะมีนักการเมืองหญิงหลายคนมีอายุการทำงานทางการเมืองมาหลายปีแล้วก็ตาม ปรากฏว่าภาพของนักการเมืองหญิงโดยรวมยังไม่มีภาพของผู้ที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางการเมือง ออกมาให้สังคมรับรู้อย่างเด่นชัด ที่มีเห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ นางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ และนางปวีณา หงสกุล ในขณะที่จำนวนครั้งของการลุกขึ้นอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองหญิงในรอบปีที่ผ่านมาจะไม่ปรากฏเป็นข่าวเลยว่ามี การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนิติบัญญัติ ดังนั้นนักข่าวมีข้อสรุปว่า แม้ว่าบางคนมีอายุในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ในแง่ของการสะสมประสบการณ์แล้วยังถือว่านักการเมืองหญิงจะต้องพัฒนา

2. ความรู้และความชำนาญ

นักข่าวให้ความเห็นว่า นักการเมืองหญิงยังมีความรู้ความชำนาญในด้านต่างๆน้อย ทำให้ไม่สามารถพัฒนาบทบาทของตนเองในด้านอื่นๆได้นอกจากการทำงานในรูปแบบเดิมคือการทำงานด้านเด็กและสตรี

อย่างไรก็ตามพบว่า มีนักการเมืองหญิงบางคนมีความรู้ในด้านวิชาการเป็นที่ยอมรับ แต่ยังคงมีบทบาทน้อยมากคือ ดร. ธารทอง ทองสวัสดิ์ ซึ่งนักข่าวกล่าวว่า อาจจะเป็นเพราะยังมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยไป

3. ความไม่มีอิสระอย่างแท้จริงในการเคลื่อนไหวทางการเมือง

ผู้สื่อข่าวกล่าวในทิศทางที่สอดคล้องกันว่า ทั้งนักการเมืองหญิงและชายมีที่มาและที่ไปทางการเมืองคล้ายคลึงกันคือ การเข้ามาด้วยระบบอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นอำนาจในพรรคการเมืองและการมีฐานเสียงสนับสนุน เป็นต้น ทำให้นักการเมืองไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ เพราะต้องไหวในลักษณะของการประสานอำนาจ และผลประโยชน์ เป็นหลัก

4. ความพยายามในการรักษาคะแนนนิยมและฐานเสียง

ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ต่อเนื่องมาจากเงื่อนไขของพรรคการเมืองและวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ หน้าที่ของพรรคการเมืองที่สำคัญ ประการหนึ่งคือ การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องทางการเมือง ในอดีตที่ผ่านมา มีเสียงพรรคประชาธิปัตย์ที่พยายามในเรื่องนี้แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จนัก ทำให้นักการเมืองไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายจึงยังมีสติในการทำงานเพื่อศึกษาคะแนนนิยมและฐานเสียงของตนเอง กล่าวคือทำหน้าที่ในสร้างความเจริญให้กับเขตการเลือกตั้งของตน เช่น การสร้างถนน สะพาน และวัด

นักข่าวกล่าวว่า เป็นเพราะปัจจัยหนึ่งมาจากการที่เมืองและชนบทมีความเจริญที่แตกต่างกันอย่างมาก ทำให้การเมืองไทยเสมือนมี 2 มิติ ในระบบเดียวกัน ทำให้ประเด็นของการทำงานของนักการเมืองจึงขึ้นอยู่กับสภาพสังคมของเขตการเลือกตั้งและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตนั้น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่สรุปได้ว่า การทำงานของนักการเมืองจะต้องทำหน้าที่ในแง่ของหน้าที่ของ ส.ส.คาบเกี่ยวกับของสจ. ซึ่งในความจริงการทำหน้าที่ของ ส.ส.จะต้องเน้นในเรื่องของการทำงานในด้านนโยบายการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และหน้าที่ในคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

อย่างไรก็ตามปัจจัยและอิทธิพลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิงที่มีผลในด้านลบและด้านบวก เพราะการที่นักการเมืองหญิงกล้าที่จะเล่นอดตัวเข้ามาทำงานในทางการเมืองนั้น มักจะได้คะแนน ความนิยมจากสังคมไปแล้ว สิ่งที่นักการเมืองหญิงต้องพิสูจน์คือ การที่จะพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของตน

3. ปัจจัยและอิทธิพลที่เอื้อต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมือง

การที่สตรีไทยมีบทบาทในทางการเมืองในปัจจุบันนั้น มีปัจจัยและอิทธิพลที่มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการสำคัญคือ

1. พื้นฐานทางครอบครัว

จากการสัมภาษณ์จะสังเกตเห็นว่ามีความสอดคล้องกันในแง่ของพื้นฐานทางครอบครัวของนักการเมืองหญิง ว่ามีอิทธิพลและเป็นปัจจัยสำคัญในการก้าวเข้ามามีบทบาทในทางการเมือง กล่าวคือ

- ครอบครัวเป็นผู้ที่มีพื้นฐานร่ำรวย มีกิจการของครอบครัว
- ครอบครัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและกว้างขวางในพื้นที่
- ครอบครัวมีสมาชิกเป็นหรือเคยเป็นนักการเมือง

จากปัจจัยที่มาจากครอบครัวเป็นนักการเมืองพบว่า เกิดลักษณะของการสืบทอดทายาททางการเมืองจากพ่อไปสู่ลูกสาว และหรือลูกชาย ซึ่งในประเด็นที่นักข่าวมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันใน 2 ทิศทางคือ

ก. การเมืองไทยจะไม่มีการพัฒนาหรือถ้ามีก็น้อย เพราะบทบาทของผู้ที่เป็นทายาททางการเมือง จะมีแนวโน้มที่มีจำนวนมากขึ้น และบทบาทมากขึ้น และถ้านักการเมืองผู้นั้นขาดการพัฒนาศักยภาพของตนหรือไม่มีความพร้อมที่เพียงพอ แล้วสิ่งเหล่านี้จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย เพราะจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลที่มีความตั้งใจจริง และมีความพร้อมเข้ามาในการเมืองได้ยากขึ้น จึงทำให้เกิดช่องว่างทางการเมืองมากขึ้น

ข. การเมืองไทยจะมีการพัฒนามากขึ้น เพราะนักการเมืองที่เป็นทายาททางการเมืองจะมีประสบการณ์ในทางการเมือง และซึมซับปัญหาทางการเมืองและของประชาชนมาก่อนจากการได้คลุกคลีมาในครอบครัวนักการเมือง สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักการเมืองพวกนี้จะสามารถพัฒนาบทบาทและศักยภาพในการทำงานของตนได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

2. เป็นบุคคลที่ได้การยอมรับจากสังคม

กล่าวคือ จะเป็นบุคคลที่ชื่อเสียง หรือมีบทบาทในสังคมอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้พรรคการเมือง มองเห็นโอกาสทางการเมืองของนักการเมืองหญิงจึงทาบทามมาสมัครในสังกัดพรรค ซึ่งการที่เป็นผู้ได้รับการยอมรับทางสังคมมีปัจจัย 3 ประการคือ

- เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในด้านต่าง ๆ
- เป็นผู้ที่มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งสูง เนื่องจากปัจจัยประกอบอื่นๆ
- เป็นผู้ที่มีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่น หรือมีการเคลื่อนไหวในกิจกรรมทางสังคม มาก่อน

จากปัจจัยดังกล่าวทำให้นักการเมืองส่วนหนึ่งก้าวมาจากจุดนี้ เพราะปัจจัยนี้จะควบคู่ไปกับโอกาสการรับเลือกตั้งสูง เพราะประชาชนรู้จักอยู่ก่อนแล้วทำงานต่อการประชาสัมพันธ์ และการจดจำของประชาชน ต่อการไปเลือกตั้ง

3. เป็นผู้ที่ความเชี่ยวชาญในวิชาการและอาชีพ

นักการเมืองหญิงในประเภทนี้มักจะมีที่มาจากการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือนักธุรกิจมาก่อน ซึ่งทำให้มีการยอมรับในความสามารถอยู่แล้วในระดับหนึ่ง

4. มีความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองและผู้มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่านักการเมืองหญิงบางคนมีที่มาคือ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่น และผู้มีอิทธิพลผู้กว้างขวางในพื้นที่โดยที่บุคคลเหล่านั้นจะมีบทบาทเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองหญิง พบว่าผู้สื่อข่าวระบุว่า มีนักการเมืองหญิงที่มีลักษณะที่มาเช่นนี้ อย่างน้อย 1 คน คือ นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้กว้างขวางในพื้นที่ อย่างไรก็ตามข้อมูลนี้ไม่พบจากหน้าหนังสือพิมพ์

4. แรงจูงใจในการก้าวเข้ามาเป็นนักการเมือง

จากการสัมภาษณ์ทัศนคติ และความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว พบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักการเมืองหญิงก้าวเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองมีอยู่ด้วยกันหลายประการ ดังนี้

1. เพื่อทำหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของประชาชน

โดยที่การทำงานในฐานะนักการเมืองหญิงในระดับชาตินั้น เป็นการทำงานที่หนักและรับผิดชอบมากกว่าสตรีไทยโดยทั่วไป ดังนั้นผู้สื่อข่าวจึงมีความเห็นว่าไม่ว่านักการเมืองหญิงจะมาด้วยปัจจัยอะไร แต่อย่างหนึ่งที่จำเป็นต้องมี คือ ความต้องการที่จะมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน โดยที่มีแรงจูงใจคือ

- มีความต้องการในการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมในระดับกว้าง
- มีความต้องการแสดงศักยภาพของสตรีให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
- เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาระบบการปกครอง

2. เพื่อแสวงหาอำนาจและตำแหน่ง

ผู้สื่อข่าวมีความเห็นว่า นักการเมืองหญิง ก็คืออาชีพหนึ่งในสังคม ดังนั้นจึงต้องยอมรับว่าแม้จะมีความเสียสละในบางส่วน แต่อีกส่วนหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ได้คือมาเพื่อการแสวงหาตำแหน่งและอำนาจเพื่อความภาคภูมิใจส่วนตัว และวงศ์ตระกูล และยังพบว่าสื่อมวลชนมองว่าบางส่วนจะเข้ามาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มและเพิ่มคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองที่นักการเมืองหญิงสังกัด โดยไม่มีผลงานประจักษ์ในเชิงรูปธรรม

3. เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน

พบว่านักการเมืองหญิงบางคนจะเข้าเมืองปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและเพื่อการช่วยเหลือประชาชนด้อยโอกาส หรือกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น กลุ่มของเด็กและสตรีที่ถูกรังแก และละเมิดสิทธิ โดยที่บทบาทในด้านนี้จะเป็นบทบาทที่ถูกยอมรับจากสังคมมากที่สุด และนักการเมืองหญิงที่มีบทบาทในด้านนี้อย่างต่อเนื่องมักจะได้รับการยอมรับในบทบาทค่อนข้างสูง

5. ทิศทางในการเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงของหนังสือพิมพ์

ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่ามีสัดส่วนของภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุดคือ ร้อยละ 44.44 ลงมาคือภาพลักษณ์ในทิศทางบวก ร้อยละ 38.89 ส่วนภาพลักษณ์ ในทิศทางลบ ร้อยละ 16.67 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้พบจากการศึกษาเนื้อหาข่าวสารในหนังสือพิมพ์ คือมีภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุด โดยที่นางปวีณา หงสกุล จะเป็นผู้เดียวที่มีภาพลักษณ์ในทิศทางบวกมากที่สุด และไม่ปรากฏภาพลักษณ์ในทิศทางลบเลย

จากการศึกษาพบว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองในสายตาของผู้สื่อข่าวจะขึ้นอยู่กับผลงานของนักการเมืองหญิงว่ามีผลงานในด้านใด โดยจะดูที่ความต่อเนื่องของการทำงาน และการติดตามปัญหา ซึ่งในบางครั้งผลงานเหล่านี้จะไม่ปรากฏในหนังสือพิมพ์

ภาพลักษณ์ในทิศทางลบนั้นมาจากสาเหตุของการที่นักข่าวมองว่า นักการเมืองหญิงของการพัฒนาบทบาทของตนเอง และไม่มีจุดยืนที่แน่นอนในทางการเมือง

นอกจากนี้แล้วพบว่าผู้สื่อข่าวจะมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการทำงานในด้านเด็กและสตรีเป็นการทำงานที่ลงตัวเหมาะสมมากที่สุดของนักการเมืองหญิง และทำแล้วจะทำให้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงลงตัวที่สุด

อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้สื่อข่าวต้องการให้นักการเมืองหญิงทำงานในระดับนโยบายมากขึ้นกว่าเดิม และเพิ่มบทบาทจากการทำงานในลักษณะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หรือการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ให้หันมาผลักดันกฎหมาย หรือช่วยเหลือในระดับกว้างมากกว่าที่จะลงลึกในรายละเอียดเพียงอย่างเดียว

ปัจจัยที่ทำให้นักข่าวมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์นักการเมือง

1. การที่นักการเมืองหญิงมีความจริงจังในการทำงาน โดยการทำงานด้านใดด้านหนึ่งอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง
2. การที่นักการเมืองหญิงมีความพยายามในการทำงาน และมีความพยายามในการเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง แม้จะยังไม่มีผลงานเด่นชัดในรูปธรรมแต่นักข่าวก็จะมีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์นักการเมืองหญิงในทิศทางที่เป็นบวก
3. การที่นักการเมืองหญิงมีจุดยืน และวุฒิภาวะในการทำงานและมีบทบาทที่เหมาะสม นอกเหนือไปจากความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

ปัจจัยดังกล่าวจะทำให้ภาพลักษณ์ในสายตาของนักข่าวมีทิศทางปานกลางถึงบวก แต่ในทางตรงกันข้ามแล้ว นักข่าวจะมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์นักการเมืองหญิงในทิศทางลบ

แนวโน้มภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงในอนาคต

สรุปได้ดังนี้

1. ต้องมีลักษณะของสตรีที่มึความรู้ความสามารถรอบด้านมากขึ้น
2. มีลักษณะของความเป็นผู้นำ และกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตนมากขึ้น
3. ยังคงมีลักษณะของสตรีไทยอยู่ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของการทำงาน คือต้องมีความแข็งแกร่งแต่ไม่อ่อนแอ

4. บทบาทของนักการเมืองหญิงจะต้องมีทิศทางหลากหลายมากขึ้นจากการทำงานด้านเด็กและสตรี มาเป็นผู้ที่มีบทบาทในเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย กล่าวคือต้องมีบทบาทในระดับนโยบายมากขึ้น

5. แนวโน้มของจำนวนนักการเมืองหญิงจะมีมากขึ้น เนื่องมาจากสังคมไทยเปิดโอกาสให้คนที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานการเมืองมากขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญ

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของนักการเมือง

1. นโยบายของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายจากการมุ่งเน้นจำนวนส.ส. มาเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักการเมือง

2. พรรคการเมืองและหน่วยงานที่รับผิดชอบต่าง ๆ ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจของประชาชนในทางการเมืองมากขึ้น

3. นักการเมืองทั้งชายและหญิงต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มีการยอมรับบทบาทของนักการเมืองหญิงให้มากขึ้นโดยนักการเมืองหญิงต้องปรับทัศนคติของตนให้กล้าที่จะแสดงบทบาทอื่น นอกจากบทบาทเชิงสังคม

ดังนั้นสรุปได้ว่าแนวโน้มภาพลักษณ์ของนักการเมืองในอนาคตนั้นมีความคิดเห็นของนักข่าวใน 2 ประการคือ แนวโน้มภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงมีทิศทางเป็นบวกมากขึ้น และพบว่านักข่าวยังมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ในทางลบ เนื่องจากเหตุผลคือระบบการเมืองไทยจะยังไม่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิม

นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักข่าวมองภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงในแง่ที่แตกต่างไปจากสตรีไทยโดยทั่วไปในแง่ของ

- ความกล้าแสดงออกต่อสาธารณชน
- ความเป็นผู้นำ
- มีความเสียสละ เวลา และทรัพย์สิน ในการทำงานเพื่อประชาชน

โดยที่ความเป็นสตรี มีผลในทางบวกและลบต่อการทำงานของนักการเมืองหญิง เพราะในการออกพบปะเยี่ยมประชาชน ความเป็นสตรีจะช่วยให้ได้รับความนิยมน และได้รับความไว้วางใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย และถ้านักการเมืองหญิงมีบุคลิก รูปร่างหน้าตาดี พูดจาไพเราะ ก็จะเป็นคะแนนบวกมากยิ่งขึ้น

ในทางลบคือ ความเป็นสตรีจะเป็นตัวจำกัดบทบาทโดยที่เกิดจากทัศนคติและการยอมรับในประสิทธิภาพ การทำงานในบทบาทนักการเมืองหญิงของประชาชนและตัวนักการเมืองหญิง และการออกทำงานในพื้นที่บางแห่งความเป็นสตรีทำให้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยมากขึ้น

ภาพลักษณ์กับความสำเร็วจนเห็นเส้นทางเมือง

ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวมีทัศนคติสอดคล้องกัน คือ ถ้านักการเมืองหญิงมีภาพลักษณ์ที่ดีแล้วจะได้รับการยอมรับจากสังคม โดยที่ภาพลักษณ์จะมีผลมาจากบทบาทในการทำงานของนักการเมืองหญิง และจะส่งผลให้นักการเมืองหญิงได้รับความสำเร็จโดยการได้รับการแต่งตั้งให้มีตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี ตัวอย่างเช่น นางปวีณา หงสกุล นอกจากการได้รับความสำเร็จในด้านนี้แล้ว การได้รับความสำเร็จจากการมีชัยชนะในการเลือกตั้ง แม้ว่าจะเปลี่ยนพรรคการเมืองที่สังกัด

นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักข่าวจะมีทัศนคติต่อนักการเมืองหญิงที่ทำงานจริงจังและเต็มศักยภาพของตน แม้ว่านักข่าวจะมองว่ายังไม่เต็มที่ในฐานะของการเป็นนักการเมืองก็ตาม

ความสัมพันธ์ของนักการเมืองหญิงและนักข่าว

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่าย มีลักษณะทางการ ติดต่อสัมพันธ์กันในลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกัน และความใกล้ชิดสนิทสนมกันจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้การทำงานของทั้ง 2 ฝ่ายง่ายขึ้น โดยพบความสัมพันธ์ในลักษณะดังนี้

- ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนม จะทำให้มีผลกับการถูกเสนอข่าวมากขึ้น
- มีความสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์ คือ การช่วยเหลือและตอบแทนกันในบางเรื่อง เช่น นักการเมืองจัดงานเลี้ยงให้นักข่าวในวาระต่าง ๆ
- ความสัมพันธ์ที่ดีของนักการเมืองกับนักข่าว จะช่วยลดความรุนแรงหรือภาพลบของข่าวลงไปได้ส่วนหนึ่ง หรืออาจจะช่วยยับยั้งข่าวได้ถ้าไม่เป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชน
- ความสัมพันธ์ของนักการเมืองนักข่าวจะขึ้นกับบุคลิกและลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักการเมือง

โดยที่ความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่ายจะเป็นไปในลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์กันในเชิงปฏิสัมพันธ์ โดยที่นักข่าวบางส่วนยอมรับว่าอาจจะมี การให้สินบนกันระหว่างนักการเมืองและนักข่าว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ของนักการเมืองและนักข่าว ถึงแม้จะมีการสัมพันธ์กันในลักษณะที่ตอบแทน ในระบบอุปถัมภ์ แต่ไม่พบว่านักการเมืองหญิง มีการให้สิ่งตอบแทนที่สามารถเรียกได้สินบน และในขณะที่ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกันของทั้ง 2 ฝ่ายจะทำให้ นักการเมืองหญิงมีโอกาสที่จะถูกกล่าวถึงในรูปแบบและคอลัมน์ในลักษณะต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีภาพลักษณ์ปานกลางถึงบวก ในประการสุดท้ายความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่ายจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับความร่วมมือและบุคลิกลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักการเมืองหญิงเป็นสำคัญ

ดังนั้นการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับนักการเมืองหญิงจึงมีอิทธิพลของความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย โดยที่ความสัมพันธ์ส่วนตัวจะเป็นตัวแปรหนึ่งในการที่ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงจะถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์

6. ปัจจัยและอิทธิพลที่มีต่อการคัดเลือก และเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์

การคัดเลือกและเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์จะมีหลายขั้นตอนกล่าวคือ นักข่าวในสนามจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่หาข่าว เพื่อส่งมายังสำนักข่าว โดยการพิจารณาและคัดเลือกในขั้นหนึ่งว่า ข่าวนั้นมีคุณค่าหรือมีความน่าสนใจ จากนั้นจึงผ่านกระบวนการพิจารณาคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ ตามขั้นตอนของแต่ละสำนักพิมพ์

ในบางครั้งทางสำนักงานโดยหัวหน้าข่าว หรือบรรณาธิการข่าว อาจจะสั่งให้นักข่าวในสนามติดตามประเด็นข่าวที่น่าสนใจมาเสนอ ดังนั้นอิทธิพลและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกและเสนอข่าว จึงสามารถมีผลกระทบได้ตามขั้นตอนของกระบวนการและนำเสนอข่าวตลอดจนขั้นตอนในการพิจารณาก่อนตีพิมพ์ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

- ปัจจัยภายในที่มาจากนักข่าว ได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ค่านิยม กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และความสัมพันธ์ของนักข่าวกับแหล่งข่าว ความสัมพันธ์ของนักข่าวกับผู้ตกเป็นข่าวและจรรยาบรรณ

- ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่มาจากผู้ที่ได้หรือเสียผลประโยชน์จากข่าว อิทธิพลภายนอกที่เข้ามาแทรกแซงให้เสนอ หรือไม่ให้เสนอข่าว วัฒนธรรม และกระแสสังคม โครงสร้างทางธุรกิจ การแข่งขันกันในตลาด

ดังนั้นจะสรุปได้ว่าทั้งปัจจัยภายในและภายนอกตัวนักข่าว เมื่อมองในภาพรวมจะมีปัจจัยใน 4 ลักษณะดังนี้

1. นโยบายและหลักการของหนังสือพิมพ์

กล่าวคือ การจะเสนอข่าวใด นักข่าวจะต้องนำเสนอข่าวที่ตอบสนองต่อนโยบายของหนังสือพิมพ์ของตนให้มากที่สุด เพื่อจะได้ยึดเป็นแนวทางในการเสนอข่าวมิให้โน้มเอียงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งจนเกินไป

2. การแข่งขันกันในทางตลาด

หนังสือพิมพ์ในกลุ่มตัวอย่างทุกฉบับดำเนินกิจการโดยเอกชนทั้งสิ้น ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงสภาพการแข่งขันในทางตลาด ต้องมีการยึดกลุ่มผู้บริโภคของฉบับให้มากที่สุด และจากปัจจัยนี้เองที่ทำให้เกิดการใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะเฉพาะ หรือหวา เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภค

3. อิทธิพลที่มาจากภายนอก

จากการศึกษาพบว่ามีความพยายามในการที่จะใช้อิทธิพลเข้ามาแทรกแซงการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ในทุกระดับ และหลายรูปแบบ

- การแทรกแซงโดยรูปแบบของการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนักข่าว บก. หัวหน้าข่าว และเจ้าของหนังสือพิมพ์ ในการให้และไม่ให้เสนอข่าวในลักษณะของการขอความร่วมมือ

- การแทรกแซงโดยรูปแบบของการใช้อิทธิพลในการข่มขู่ ยับยั้งไม่ให้เสนอข่าว
 - การแทรกแซงโดยการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ
 - การแทรกแซงโดยการปล่อยข่าวสาร ข้อมูลที่บิดเบือน
4. จรรยาบรรณ และความรับผิดชอบต่อสังคม

นักข่าวมีจรรยาบรรณ และความรับผิดชอบต่อสังคมในการที่จะพิจารณาตัดสินที่จะนำเสนอข่าวต่อสาธารณชน เพราะในฐานะสื่อมวลชนที่ต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบที่จะเกิดตามมาในสังคม

7. บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองหญิง

จากการศึกษาทั้ง 2 ส่วนพบว่า หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลในการพัฒนานักการเมืองหญิงและการเมืองไทย ในความเห็นของนักข่าวเป็นอย่างมาก โดยที่หนังสือพิมพ์จะต้องมีความเที่ยงตรงในการรายงานข่าว และต้องเปิดโปงพฤติกรรมที่ไม่ชอบให้สังคมได้รับรู้

โดยที่หนังสือพิมพ์จะต้องไม่ต้องเป็นเหยื่อในการสร้างภาพลักษณ์ของใคร เพราะนักข่าวจะต้องใช้วิจารณญาณและความรับผิดชอบในการนำเสนอข่าว โดยการนำเสนอข่าวจะต้องดูจากผลงานที่แท้จริงของนักการเมือง

นอกจากนี้แล้วยังพบว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองจะช่วยกระตุ้นความสนใจของประชาชนให้หันมาติดตามผลงาน และปัญหาสังคมที่นักการเมืองผู้นั้นมีผลงานอยู่

จากการศึกษาพบว่านักข่าวมองว่าหนังสือพิมพ์มีหน้าที่และบทบาทต่อการพัฒนาการเมืองไทย และนักการเมืองหญิงดังนี้

1. บทบาทในการเผยแพร่ความรู้

เป็นบทบาทที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะนักข่าวเชื่อว่าคนจะเชื่อข้อมูลที่ได้มาจากหนังสือพิมพ์ และเป็นแหล่งความรู้ที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายและมีราคาถูก

2. บทบาทในการรายงานข้อเท็จจริง

คือเป็นบทบาทที่หนังสือพิมพ์จะต้องสะท้อน และรายงานภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ให้ประชาชนได้รับรู้ ในเรื่องของภาพลักษณ์นั้น นักข่าวจะต้องสะท้อนภาพลักษณ์ที่เป็นจริงให้มากที่สุด เพราะต้องให้ประชาชนคอยตรวจสอบว่าสิ่งที่ได้รายงานไปกับความเป็นจริงที่ผ่านไปชั่วระยะเวลาหนึ่งมีความสอดคล้องกันหรือไม่

3. บทบาทในการตรวจสอบและดูแลการพัฒนาของนักการเมือง
ถือเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่ง เพื่อประชาชนได้ใช้วิจารณ์งานในการตัดสินผลงานนักการเมือง และตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองว่ามีความถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

4. บทบาทในการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน

เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีคอลัมน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเข้ามาได้ ดังนั้นจึงถือว่าเป็นกระจกสะท้อนปัญหาของประชาชนให้ผู้บริหารประเทศได้รับรู้ได้ทางหนึ่ง

5. บทบาทในการชี้้นำสังคม

นอกเหนือไปจากหน้าที่ในการรายงานข่าวแล้วพบว่าในหลายครั้งสื่อมวลชนจะเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของสังคมต่อประเด็นปัญหาที่มีอยู่ให้สังคมช่วยกันหาทางออกและแก้ไข

จากบทบาทดังกล่าวทำให้หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลกับการพัฒนาการเมืองไทย และนักการเมืองหญิงเป็นอย่างมาก

ในแง่ของนักการเมืองหญิง คือสะท้อนผลงานของนักการเมืองหญิงให้ประชาชนได้รับรู้และให้การยอมรับต่อสถานภาพ การเป็นสตรีที่มีศักยภาพในการทำหน้าที่ทางการเมือง ซึ่งจะช่วยให้สตรีหันมาสนใจและช่วยยกระดับสตรีไทยในสังคมประการหนึ่ง

ในส่วนของการพัฒนาการเมืองคือ หนังสือพิมพ์ได้ทำหน้าที่ใน 2 รูปแบบ คือการรายงานข้อเท็จจริง รายงานข่าวไปยังประชาชน และเป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชน ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์จะเสนอข่าวใดย่อมต้องมีผลกระทบทั้งสิ้นในสังคมยุคข่าวสาร

นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่า มีนักข่าวจำนวนหนึ่งเรียกร้องให้องค์กรทางด้านสื่อมวลชนจัดการอบรม และเผยแพร่ความรู้ให้กับนักข่าว ในด้านความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญใหม่เพื่อให้การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการเมืองไทยพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพราะหน้าที่ของสื่อมวลชนต้องเดินควบคู่ไปกับการปฏิรูปและพัฒนาการเมือง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาใน 2 ส่วน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ มีทิศทางเป็นบวกโดยที่ข่าวที่ถูกนำเสนอ และมีภาพลักษณ์เป็นบวกจะเป็นข่าวเกี่ยวกับการทำงานด้านเด็กและสตรีเป็นส่วนใหญ่ นักการเมืองหญิงที่มีบทบาทเด่นชัดในด้านนี้ ได้แก่

นางปวีณา หงสกุล นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ และนางสาวกัญญา ศิลปอาชา

ในขณะที่นักการเมืองหญิงที่มีบทบาทในด้านการเคลื่อนไหวทางการเมือง คือ นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ และคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ จะมีภาพลักษณ์เป็นกลางและลบในอัตราส่วนที่ไม่ต่างกันมากนักสรุปได้ว่า การที่นักการเมืองหญิงจะมีภาพลักษณ์เป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ

กับบทบาทในการทำงาน ว่ามีบทบาทเด่นชัดในด้านใด โดยที่นักการเมืองหญิงที่มีความเคลื่อนไหว และบทบาทของการเมืองมากจะมีโอกาสมากขึ้นต่อการถูกนำเสนอข่าว ซึ่งโอกาสในการเป็นข่าวนั้นมีความเป็นไปได้ทั้งในแง่ลบหรือบวก ทั้งนี้เป็นเรื่องปกติในทางการเมืองซึ่งจะต้องมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันได้ ซึ่งแตกต่างจากการเคลื่อนไหว และการทำงานในด้านเด็กและสตรี ที่ต้องอาศัยโอกาสซึ่งมีโอกาสของการถูกนำเสนอข่าวในแง่บวกมากกว่า ทั้งนี้เพราะเหตุผลอันเนื่องมาจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับข่าวสารต่อผู้ประสบปัญหาที่เป็นผู้อ่อนแอในสังคม และเมื่อนักการเมืองหญิงก้าวเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลปกป้องก็จะทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ง่ายขึ้น

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ความถี่ในการถูกนำเสนอข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับทิศทางของภาพลักษณ์ โดยที่ทิศทางของภาพลักษณ์จะเป็นอย่างไรขึ้นกับบทบาทการทำงานของนักการเมืองหญิง ซึ่งผลของการศึกษาทั้ง 2 ส่วนสอดคล้องกัน คือ นักหนังสือพิมพ์ก็มีความเห็นตรงกันว่า บทบาทที่นักการเมืองหญิงทำได้ที่ดีที่สุด และได้รับความเชื่อถือมากที่สุดมาโดยตลอดคือ บทบาทในด้านการทำงานด้านเด็กและสตรี

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่าแม้ว่านักข่าวจะมีความเห็นว่าการทำงานของนักการเมืองหญิงในปัจจุบันมีผลงานที่เด่นชัดมากขึ้น แต่ก็ยังเป็นเพียงบางคนเท่านั้น นักการเมืองหญิงโดยส่วนใหญ่ยังต้องพัฒนาบทบาทของตนเองให้มากขึ้น และภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงในอนาคต ควรจะต้องมีภาพของสตรีที่สามารถทำงานได้รอบด้านมากขึ้น และมีความแข็งแกร่งมากขึ้นด้วย

2. การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับนักการเมืองหญิงมีความหลากหลายในรูปแบบของการนำเสนอ โดยที่มีสัดส่วนของการนำเสนอข่าวในรูปแบบข่าวย่อมากที่สุด คือ ร้อยละ 33.43 และมีรูปแบบการนำเสนอแบบการ์ตูนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.60 โดยที่พบรูปแบบการนำเสนอแบบการ์ตูนในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์เท่านั้น

3. จากการสัมภาษณ์เจาะลึกนักข่าว พบว่า ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ีระหว่างนักการเมืองและนักข่าวจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการถูกกล่าวถึงและตกเป็นข่าว ในรูปแบบต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ได้ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับบุคลิกและความร่วมมือของนักการเมืองหญิงที่มีต่อนักข่าว ตลอดจนสถานการณ์ข่าวในขณะนั้นว่ามีลักษณะอย่างไร โดยที่บางครั้งการถูกนำเสนออาจจะนำเสนอในรูปแบบ และประเภทของข่าวต่าง ๆ กัน ในแง่ของการทำงานและส่วนตัว เพราะนักข่าวถือว่านักการเมืองจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถเปิดเผยได้ต่อสาธารณะอยู่แล้ว

4. ปัจจัยและอิทธิพลที่มีผลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิง พบว่าปัจจัยและอิทธิพลที่มีผลต่อการทำงานของนักการเมืองนั้น มีอยู่หลายประการ ดังนี้

1. นโยบายของพรรคการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

ซึ่งปัจจัยนี้เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและขัดขวางการพัฒนาการทำงานและบทบาทของนักการเมืองหญิง

2. เจ็อนไซทางสังคม

โดยที่สังคมได้วางกรอบการทำงานของนักการเมืองหญิงไว้แล้ว โดยผ่านทางกระบวนการหล่อหลอมทางวัฒนธรรมและทัศนคติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้สื่อมวลชน ซึ่งในฐานะที่เป็นสมาชิกหนึ่งของกระบวนการทางสังคม ได้ทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคม โดยการเสนอข่าวที่กระทบอารมณ์และความรู้สึกของประชาชน โดยที่การถ่ายทอดข่าวนั้นก็ผ่านการคัดเลือกและกลั่นกรองจากมุมมองและทัศนคติของนักข่าว ทำให้บทบาทการทำงานและการพัฒนาการทำงานทางด้านการเมืองของนักการเมืองหญิงยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร

3. ปัจจัยที่มาจากตัวนักการเมืองหญิง

จากการศึกษาเนื้อหา และสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่า ตัวนักการเมืองหญิงเองก็ยังไม่กล้าที่จะก้าวออกมาที่มีความหลากหลายนอกเหนือจากการทำงานด้านเด็กและสตรี เนื่องมาจากข้อจำกัดด้านประสบการณ์การทำงาน ความรู้ ที่มาของการก้าวมาเป็นนักการเมือง ทำให้นักการเมืองหญิงต้องมีความกล้าหาญที่จะฝ่าฝืนอุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานของนักการเมืองหญิงมีการพัฒนารูปแบบการทำงานมากขึ้น

5. บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองหญิง จากการศึกษาทั้ง 2 ส่วน พบว่า การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มีความสำคัญต่อการทำงานของนักการเมืองหญิงเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากการที่จะประสบความสำเร็จได้บนเส้นทางทางการเมือง และได้รับการยอมรับผลการทำงาน นักการเมืองหญิงจะต้องมีการถูกเสนอข่าวผ่านทางสื่อมวลชน ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ นอกเหนือไปจากการสะท้อนภาพความเป็นจริงในสังคม ยังต้องมีบทบาทในการชี้แนะอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักข่าวส่วนใหญ่อยากที่จะเห็นการพัฒนาการทำงานทางด้านการเมืองของนักการเมืองหญิง แต่ในขณะเดียวกัน บทบาทการทำงานของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์กลับเป็นเรื่องราวที่ยังคงเกี่ยวข้องกับรูปแบบการทำงานเดิม ๆ และการนำเสนอข่าวในแง่ของเรื่องราวส่วนตัวเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการนำเสนอข่าวในลักษณะนี้ทำให้ผู้รับสารได้รับรู้ เรื่องราว ของนักการเมืองหญิงในแง่ของเรื่องทั่ว ๆ ไป มากกว่าบทบาทการทำงานในเชิงนโยบาย ซึ่งผลดีต่อนักการเมืองหญิง คือ ประชาชน และสื่อมวลชน ไม่ตั้งความคาดหวังไว้ในตัวนักการเมืองหญิงมากเท่านักการเมืองชาย ทำให้นักการเมืองหญิงทำงานได้ง่ายขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน การพัฒนาบทบาททางการเมืองก็จะทำได้ยากขึ้นด้วย

ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ควรที่จะมีการนำเสนอข่าวที่เป็นการชี้แนะในเชิงสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาบทบาทการทำงานของนักการเมืองหญิง เพื่อให้ นักการเมืองหญิงสามารถพัฒนาและฝ่าฝืนจากรูปแบบการทำงานเดิมออกไปให้ได้มีฉะนั้นแล้ว การนำเสนอ

ข่าวการทำงานของนักการเมืองหญิงโดยสื่อมวลชนก็จะมีรูปแบบเดิม คือการขย่าวข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

นอกจากนี้แล้วยังพบว่า นักข่าวส่วนใหญ่จะมองว่านักการเมืองหญิงที่มีพัฒนาการทางงานทางการเมืองนั้น สื่อมวลชนพร้อมที่จะเผยแพร่การทำงานของนักการเมืองหญิงอยู่แล้ว เพื่อเป็นการสนับสนุนการทำงานในระยะยาวต่อไป

ทำให้สามารถสรุปได้ถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ ได้ดังนี้

1. บทบาทในการเผยแพร่ความรู้และการทำงานของนักการเมือง
2. บทบาทในการรายงานข้อเท็จจริง
3. บทบาทในการตรวจสอบและดูแลการทำงานของนักการเมือง
4. บทบาทในการสะท้อนความเห็นของประชาชน
5. บทบาทในการชี้นำสังคม

ซึ่งบทบาทในทุกประการของหนังสือพิมพ์ จะมีผลเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาการทำงานของนักการเมืองหญิง และการพัฒนาการเมืองไทย

จากการศึกษาวิจัยใน 2 ส่วน พบว่า การศึกษาเนื้อหาข่าวสารนั้น มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นและทัศนคติของนักข่าว แม้จะไม่ทั้งหมดเนื่องมาจากมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นและทัศนคติของนักข่าว แม้จะไม่ทั้งหมดเนื่องมาจากข้อจำกัด ในเรื่องของนโยบายของหนังสือพิมพ์ และเงื่อนไขทั้งภายนอกและภายในตัวของนักข่าวเอง คือ เนื้อหาข่าวสารได้สะท้อนภาพความจริงส่วนหนึ่งในสังคม และการถูกนำเสนอบทบาทอันเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นจะส่งผลให้นักการเมืองหญิงมีภาพลักษณ์ที่ดี และได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้นด้วยทำให้สามารถกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อมวลชนที่มีทิศทางเป็นบวก จะทำให้นักการเมืองหญิงประสบความสำเร็จในทางการเมืองมากขึ้นด้วย ถึงแม้ว่าความเห็นของนักข่าวโดยส่วนตัวจะมีความเห็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การทำงานของนักการเมืองหญิงยังคงมีรูปแบบที่จำกัดอยู่ก็ตาม แต่การทำงานที่จริงจังของนักการเมืองเพื่อประชาชน เป็นสิ่งที่ทุกคนคาดหวัง และพร้อมจะสนับสนุน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "ภาพลักษณ์นักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์" มุ่งศึกษา 4 ประเด็นดังนี้

1. ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์
2. ทิศทางในการเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงของหนังสือพิมพ์
3. ปัจจัยและอิทธิพลที่มีผลต่อการคัดเลือก และเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์
4. บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองหญิง

1. ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาพบว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ โดยส่วนรวม จะมีภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นบวกมากกว่าภาพลักษณ์ในลักษณะอื่น ๆ และยังพบอีกว่า ภาพลักษณ์โดยรวมของนักการเมืองหญิงแต่ละคนจำนวน 19 คน ที่มีข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ จะมีลักษณะเป็นกลาง โดยที่นักการเมืองหญิงที่มีภาพลักษณ์เป็นบวกมีความบ่อยครั้งของการนำเสนอมาก คือ นางปวีณา หงสกุล แสดงให้เห็นว่าจำนวนความถี่ในการได้เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ในทิศทางบวกหรือลบ กล่าวคือนักการเมืองหญิงที่มีจำนวนข่าวมากครั้งก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีภาพลักษณ์เป็นบวกและจำนวนการนำเสนอข่าวที่น้อยครั้งก็ไม่ได้หมายความว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองมีลักษณะเป็นลบ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์จะเป็นเรื่องของบทบาทของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอ รูปแบบของการนำเสนอ จากการศึกษา พบว่า ถ้าเป็นรูปแบบของการทำงานเพื่อเด็กและสตรีแล้ว ข่าวที่ถูกนำเสนอมักจะเป็นข่าวที่มีผลกับภาพลักษณ์ในทางบวก แต่ในขณะที่ข่าวที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองแล้ว ภาพลักษณ์มักจะถูกนำเสนอในทิศทางปานกลางถึงลบ และพบได้ว่าภาพลักษณ์ในทิศทางบวกมักจะได้รับ การนำเสนอในหน้า 1 ในขณะที่ภาพลักษณ์ในทิศทางลบก็ถูกนำเสนอในหน้า 1 เช่นเดียวกัน ดังเช่น กรณีของคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกับการต่อสัญญาของ ITV เป็นต้น

ทำให้สามารถสรุปได้ว่า บทบาทของนักการเมืองในด้านการงานด้านอื่น ที่นอกเหนือไปจากการทำงานเพื่อเด็กและสตรีนั้น จะมีลักษณะของการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งจะทำให้มีโอกาสที่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนได้มากกว่าการทำงานเพื่อช่วยเหลือประชาชน ดังนั้นการทำงานในระดับนโยบายแล้วจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นสตรีหรือผู้ชายเมื่อก้าวเข้ามา มีบทบาทในการปฏิบัติภารกิจในฐานะที่เป็นการทำงานทางด้านการเมืองแล้ว ความแตกต่างระหว่างชายและหญิง อาจจะมีให้เห็นน้อยลง กล่าวคือทุกคนเมื่อมาอยู่ในตำแหน่งตรงการตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคมเหล่านั้น มักจะต้องเผชิญหน้ากับแรงเสียดทานจากสื่อมวลชน และสังคมอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตามเห็นได้ว่าสังคมไทยนั้น แม้ว่าเพศชายและหญิงยังมีความแตกต่างและเหลื่อมล้ำกันอยู่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นสังคมที่ปิดกั้นสตรีเสียทีเดียว คือมีลักษณะของการเป็นสังคมที่เปิดกว้างให้สตรีก้าวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่แม้ว่าจะไม่อยู่ในระดับเดียวกับชายก็ตาม ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาวะทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจที่ควบคู่กันไปในั้น มีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ทำให้สังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมเปิด (open society) มากขึ้นไปด้วยเช่นกัน

เห็นได้ว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของบทบาทในฐานะที่เป็นสตรี และเรื่องที่เป็นข่าว ซึ่งจากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ

การวิจัยของชนัญชี กาญจนอุไรโรจน์ (2537:122) ที่พบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีในประเด็นเรื่องของสตรีกับเหยื่อความรุนแรงมากที่สุดซึ่งการวิจัยของชนัญชี กาญจนอุไรโรจน์ และอัจราพร นีรนาทรังสรรค์ (อ้างถึงในชนัญชี กาญจนอุไรโรจน์ 2537:123) สรุปได้ว่าในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์มักจะเสนอเรื่องราวของการถูกทำร้ายแต่ในการศึกษาคั้งนี้ พบว่านักการเมืองหญิงจะมีบทบาทในการช่วยเหลือ ปกป้อง ค้ำครอง เด็กและสตรีที่ถูกทำร้าย ในขณะที่ชาวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงในแง่อื่น ๆ เช่นการเคลื่อนไหวในด้านการผลิตกฎหมายหรือการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ กลับไม่ค่อยพบที่มีการถูกนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กและสตรีที่ถูกทำร้าย จะทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมและคล้อยตามได้ง่าย อีกทั้งการแสดงออกซึ่งอารมณ์และการเป็นผู้ปกป้องค้ำครองของสตรีจะถูกจดจำจากผู้อ่านได้ง่าย (Maria Braden:1996) และเป็นที่คาดหมายหรือรูปแบบ (Stereotype) ของสตรีอยู่แล้วในสังคม

จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิง ถูกนำเสนอในลักษณะของข่าวที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก มักจะมีภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เพราะบทบาทที่ถูกนำเสนอจะเป็นบทบาทของผู้ปกป้อง และช่วยเหลือสตรีในขณะที่บทบาทของนักการเมืองหญิงในแง่ของการเป็นผู้นำทางการเมืองและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรัฐมนตรีมักจะถูกนำเสนอในลักษณะของภาพลักษณ์ที่เป็นกลางจนถึงลักษณะภาพลักษณ์ที่เป็นลบ และอาจจะถูกมองถึงมุมมองของนักหนังสือพิมพ์ว่า สตรียังคงมีข้อจำกัดในการทำงาน และอาจจะถูกมองอย่างเคลือบแคลงสงสัยในความสามารถ และความเท่าเทียมกัน เกมการเมือง เนื่องมาจากว่าทัศนคติของคนยังมองว่าสตรีอาจจะสามารถถูกชักจูงและหวานล่อมได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Graber (Graber and Doris A.,1997) ว่าสตรีสามารถจะถูกชักจูงและหวานล่อมได้ง่ายกว่าผู้ชาย ดังนั้นภาพลักษณ์ของสตรีที่ถูกนำเสนอในประเด็นของการทำหน้าที่ในการควบคุม จึงถูกมองในแง่เคลือบแคลงสงสัย ดังจะเห็นได้จากกรณีของการต่อสัญญา ITV ภายใต้การกำกับดูแลของคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ในฐานะรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ในการศึกษาคั้งนี้พบว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอทางหนังสือพิมพ์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นการกล่าวถึงสตรีในแง่ของความสวยงาม ความอ่อนโยน ซึ่งเป็นรูปแบบ (Stereotype) ของสตรี แม้ว่าจะเป็นสตรีที่ก้าวเข้ามาทำงานการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้ชายมีบทบาทสูงมากกว่า กล่าวคือยังคงมีลักษณะของการปลุกฝังบุคลิกภาพของสตรีในลักษณะของความเป็นสตรีอย่างชัดเจนคือ มีอายุ ประสบการณ์น้อยกว่าผู้ชาย มีความสุข ไม่ทะเยอทะยานดูเป็นธรรมชาติ ทะนุถนอม (กาญจนา แก้วเทพ, 2535:116) ซึ่งแตกต่างจากนักการเมืองชายที่มีบทบาทในเชิงก้าวร้าว และทะเยอทะยานในตำแหน่งมากกว่า ซึ่งทำให้บทบาทของนักการเมืองหญิง ถูกกล่าวถึงในแง่ของชีวิตส่วนตัว ความสำเร็จในครอบครัว คือการมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น

อุ่น มากกว่าการถูกนำเสนอบทบาทในฐานะนักการเมือง เช่น นางกรุณา ชิตชอบ ถูกนำเสนอในด้านชีวิตครอบครัวโดยไม่พบบทบาทการเคลื่อนไหวในฐานะนักการเมืองเลย

ในบางกรณีนักการเมืองหญิงจะถูกกล่าวถึงพร้อมกับการอ้างอิงถึงภูมิหลังทางครอบครัว เช่นการกล่าวถึงในฐานะที่เป็นลูกสาว ภรรยาของบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีในวงการเมืองจากสาเหตุนี้พบว่า มีปรากฏการณ์ของการถ่ายทอดความเป็นทายาททางการเมืองจากพ่อสู่ลูกสาวหรือจากสามีมายังภรรยา และนักหนังสือพิมพ์ก็มีทัศนคติว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้ามาเป็นนักการเมืองของนักการเมืองหญิงคือ ปัจจัยที่มาจากพื้นฐานทางครอบครัว ที่มีญาติพี่น้องสามี เคยเป็นและหรือเป็นนักการเมือง หรือเป็นผู้มีชื่อเสียงในวงการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเมลวิลล์ (อ้างอิงในพัชนี เจริญยาและคณะ, 2533:157) จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยนี้มีอิทธิพลมากต่อการเข้ามาเป็นนักการเมือง และการถูกนำเสนอภาพลักษณ์ในหนังสือพิมพ์ก็จะมีรูปแบบนี้อยู่เช่นกัน คือการอ้างอิงถึงนักการเมืองหญิงควบคู่ไปกับการแสดงคุณลักษณะทางครอบครัวจะเห็นได้ว่าแม้ว่าบทบาทของนักการเมืองหญิงจะมีมากขึ้นกว่าเดิมแต่ยังมีรูปแบบของการถูกนำเสนอเดิม ๆ อยู่ แม้ว่าจะมีจำนวนนักการเมืองหญิงมากขึ้นก็ตาม

จากการศึกษาเนื้อหาข่าวสารในหนังสือพิมพ์พบว่า ความถี่ของการถูกนำเสนอกับทิศทางของภาพลักษณ์ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่ประการใด กล่าวคือการถูกนำเสนอขวบ่อยครั้งไม่ได้หมายความว่า จะมีภาพลักษณ์ที่มีลักษณะบวก และการถูกกล่าวถึงน้อยครั้งจะมีภาพลักษณ์ที่เป็นลบ ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่จะถูกนำเสนอภาพลักษณ์ในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหาข่าวสารนั้นว่านักการเมืองหญิงถูกนำเสนอในลักษณะเนื้อหาข่าวสารอย่างไร และพบว่าภาพลักษณ์ที่เป็นบวกของนักการเมืองหญิงมักจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการถูกนำเสนอข่าวในด้านดีและสตรีและในส่วนของนักหนังสือพิมพ์เองก็มีความเห็นว่าบทบาทเกี่ยวกับเด็กและสตรีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับนักการเมืองหญิงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรีของพัชนี เจริญยา และคณะ (2533) ทั้งนี้เนื่องจากเป็นข่าวที่สามารถจะสร้างอารมณ์ ความรู้สึกร่วมได้ง่าย และเป็นการตอกย้ำบทบาทของสตรี (กาญจนา แก้วเทพ, 2535:9) ในฐานะที่เป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง ทั้งในด้านชีวิตครอบครัวและในการทำงาน

จากการศึกษาพบว่านักหนังสือพิมพ์มีความเห็นว่านักการเมืองหญิงยังไม่สามารถใช้สื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์ผลงานของตนได้ดีเท่าผู้ชาย กล่าวคือ สตรีเป็นส่วนน้อยที่สามารถใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่ผลงานของตน เพราะในความเห็นของนักหนังสือพิมพ์มองว่ายังมีผลงานของนักการเมืองหญิงอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่เป็นข่าว ซึ่งผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของพงศ์ฤทธิ์ คงประสิทธิ์ (อ้างอิงในนิภากร กำจรเมฆกุล, 2540:136) ที่กล่าวว่าสตรีมีความรู้ความสามารถทำอะไรก็ได้เหมือนผู้ชายในเรื่องของการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ เพราะสตรีใช้ความอ่อนโยนในการทำงานได้ดีกว่า โดยที่นักหนังสือพิมพ์มีความเห็นว่านักการเมืองหญิงมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่รู้จักใช้สื่อมวลชนในแง่ของการประชาสัมพันธ์เผยแพร่

แพร่ผลงานของตนเองในทางด้านการเมือง ซึ่งเป็นเพราะนักหนังสือพิมพ์เอง มักจะมองปริบทในการทำงานของนักการเมืองหญิง ในแง่ของเรื่องราวโดยทั่วไป มากกว่าที่จะมองนักการเมืองหญิงโดยความสามารถที่แท้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักการเมืองหญิงไม่สามารถที่จะพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้ตามศักยภาพเต็มที่ อย่างไรก็ตามในทางตรงข้าม นักการเมืองหญิงจะได้เปรียบนักการเมืองชายในแง่ของการเข้าพบประชาชน โดยการได้เปรียบมักจะมาจากคุณลักษณะเฉพาะของสตรีคือการมีความสุภาพ อ่อนโยน นบถน้อม แต่ลักษณะเช่นนี้กลับเป็นอุปสรรคในการทำงานทางการเมืองกล่าวคือ ทำให้สตรีถูกมองว่าอ่อนแอ ไม่มีลักษณะของผู้ที่กล้าตัดสินใจ และเป็นการทำงานที่เต็มไปด้วยการใช้อารมณ์และความรู้สึก (Graber and Doris A., 1997) ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคประการหนึ่งต่อการทำงาน และการแสดงบทบาทในระดับนโยบาย ทำให้บทบาทของนักการเมืองหญิงต้องถูกจำกัดลง และถูกตอกย้ำโดยการนำเสนอของสื่อมวลชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การแสดงบทบาทในด้านอื่น ๆ ของนักการเมืองหญิง

อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า รูปแบบของการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงแม้จะมีรูปแบบที่เป็นขำข่อยมากที่สุด ทั้งหนังสือพิมพ์รายวันและในหนังสือพิมพ์ รายสัปดาห์ก็ตาม พบว่า นักการเมืองหญิงถูกนำเสนอในรูปแบบของการ์ตูน ร้อยละ 0.60 โดยพบในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์เท่านั้น ซึ่งถือว่าการ์ตูนจะเป็นการนำเสนอประเด็นข่าวที่มีความโดดเด่นในช่วงเวลานั้นมากที่สุด ถึงแม้ว่าจะเป็นการนำเสนอในแง่ภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง และภาพลักษณ์ที่เป็นลบ แต่ก็สามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงในแง่มุมหนึ่งได้ชัดเจนคือ ภาพของการเป็นลูกที่อยู่ในโอวาทของพ่อของนางสาวกาญจนา ศิลปอาชา ซึ่งขัดกับการแสดงออกในฐานะและบทบาทของนักการเมืองที่ควรจะมีความเป็นตัวของตัวเอง และภาพของการเป็นนักการเมืองที่มีลักษณะของความโลเลของนางลลิตา ฤกษ์สำราญ ซึ่งเป็นการสะท้อนมุมมองของนักเขียนการ์ตูนที่มีลักษณะของการเสียดสี การทำงาน ของนักการเมืองหญิงซึ่งในประเด็นนี้เป็นการมองได้ว่า ในที่สุดแล้วการทำงานของนักการเมืองหญิงยังขาดหลักการและแนวทางในการทำหน้าที่ของตนเอง กล่าวคือยังถูกรอรับจากบุคคลอื่นอยู่ โดยการถูกนำเสนอความคิดมาในลักษณะของความขบขัน ซึ่งการค้นพบว่าสตรีถูกนำเสนอในรูปแบบสตรีกับการเมืองในการ์ตูนนั้นขัดแย้งกับงานวิจัยของกาญจนา แก้วเทพ (2535:23) ที่กล่าวว่าได้ไว้ ว่าไม่พบการนำเสนอข่าวของนักการเมืองหญิงในรูปแบบการ์ตูน แสดงได้ว่า สตรีเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น และมีบทบาทที่เด่นชัดมากขึ้นเป็นประเด็นทางการเมือง สามารถแสดงนัยยะบางประการได้ คือ สตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทและความสำคัญในการเมืองขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป แสดงได้ว่า สังคมไทยยังคงมีช่องว่างให้สตรีสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ แม้ว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ถูกนำเสนอ ยังคงมีลักษณะของบทบาทเดิม รูปแบบเดิมอยู่คือการเป็นผู้ปกป้อง การทำงานในหน้าที่ที่ควบคู่ไปกับการทำงานของรูปแบบของการ

เป็นสตรี กล่าวคือ สื่อมวลชนเองก็ยังคงมองว่าสตรียังต้องรับบทบาทของสตรี ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ในฐานะเป็นนักการเมือง คือมีลักษณะของการทำงานในลักษณะที่เป็นการเพิ่มเติม (กาญจนา แก้วเทพ, 2535) มิได้เป็นการทดแทนในหน้าที่อื่น กล่าวคือสตรียังคงต้องถูกกล่าวถึงในลักษณะของการทำงานควบคู่ไปกับการเป็นสตรีในฐานะเป็นแม่ ภรรยาที่สมบูรณ์แบบของครอบครัว

ซึ่งภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์นี้เมื่อศึกษาจากทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์โดยรวมแล้วพบว่า ส่วนหนึ่งเป็นการนำเสนอโดยการรายงานข่าวตามข้อเท็จจริงที่มีลักษณะของความเป็นข่าว คือมีความน่าสนใจเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ และอีกส่วนหนึ่งคือ การสะท้อนความคิดเห็นทัศนคติของสื่อมวลชน ในรูปแบบการนำเสนอในคอลัมน์ต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในระดับหนึ่ง อันจะส่งผลถึงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Hayes B.Makkait เรื่อง Politics and The Mass Media ; The Differential Impact of Gender ที่กล่าวสรุปว่า ในการศึกษาถึงผลกระทบของสื่อมวลชนต่อทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมือง จะมีอิทธิพลนอกเหนือไปจากองค์ประกอบทางการเมืองอื่น ๆ และในการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยการศึกษาในปี 1990 จากการเลือกตั้งทั่วไปของออสเตรเลีย พบว่า ผลกระทบจากสื่อมวลชนมีนัยยะต่อการลงคะแนนเสียง และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชน จะมีผลกระทบต่อคะแนนนิยมและโอกาสที่จะ ได้รับการเลือกตั้งของนักการเมือง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี เชยจรรยา และคณะ (2533:157) ว่า นักการเมืองหญิงเองมากกว่าครึ่งหนึ่งยอมรับว่าตามที่หนังสือพิมพ์และประชาชนมองว่านักการเมืองหญิงมีบทบาททางด้านสตรี เด็กและวัฒนธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ นั้นเป็นความจริง เพราะสตรีมีอุปนิสัยที่เหมาะสมกับงานดังกล่าว รู้แล้วเข้าใจปัญหาดังกล่าวได้ดีกว่านักการเมืองชาย

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้สื่อมวลชนนำเสนอภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงตามความคาดหวังและการยอมรับของสังคม โดยสะท้อนภาพผ่านทางทัศนคติของสื่อมวลชน ในแง่ของการเป็นสมาชิกในสังคมทำให้เสมือนเป็นกรอบสำเร็จรูปในการทำงานของนักการเมืองหญิง กล่าวคือ ถ้านักการเมืองหญิงต้องการสร้างผลงานให้เป็นที่รู้จัก ก็ต้องหันมาทำงานทางด้านเด็กและสตรี จึงทำให้เกิดลักษณะของการทำงานกันตามกระแสขึ้น และถึงแม้จะเป็นการง่ายและเหมาะสมต่อการสร้างผลงาน แต่กลับเป็นกรอบกำหนดที่นักการเมืองหญิงจะต้องฝ่าฝืน เพื่อแสดงศักยภาพในด้านอื่น ๆ ของตนให้เป็นที่ประจักษ์ของสังคม

อย่างไรก็ตามการที่สตรีจะก้าวมาทำงานทางการเมืองนั้น มีปัจจัยและอิทธิพลซึ่งที่มีผลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิงหลายประการ คือ

1. นโยบายของพรรคการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

จุดกำเนิดที่เป็นรากฐานของพรรคการเมืองไทยนั้น เริ่มมาจากการขยายแนวความคิดของทางตะวันตกในเรื่องของการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary system) ซึ่งมีหลักความเชื่อเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาคกับค่านิยมในเรื่องทันสมัย อันติดมากับความคิดเรื่องระบอบการเมือง คือเป็นการปกครองแบบทางอ้อมโดยการอาศัยตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งในอดีตมีทั้งที่สังกัดและไม่สังกัดพรรคการเมือง การก่อตั้งพรรคการเมืองในประวัติศาสตร์การเมืองไทยนั้นเป็นผลพวงมาจากเงื่อนไขของการถ่ายโอนอำนาจการปกครอง ทำให้มีความผูกพันและผันแปรไปตามภาวะเงื่อนไขของกติกาหลักและช่องทางการเข้าสู่อำนาจ อับปรกอบด้วยการได้ การใช้ และการรักษาตลอดจนสืบทอดอำนาจ ประกอบกับโครงสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่มีลักษณะของการพึ่งพา แบบระบบอุปถัมภ์ ทำให้การสร้างพันธมิตรทางการเมืองและการช่วงชิงความได้เปรียบในการจัดตั้ง และเข้าร่วมรัฐบาลโดยการอาศัยเสียงจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ภาพของการต่อสู้ทางการเมืองเป็นไปในบรรยากาศของการต่อสู้เพื่อช่วงชิงอำนาจทางการเมืองในระยะสั้น เฉพาะหน้า มากกว่าการวางรากฐานพรรคการเมืองในระยะยาว (เชาวนะ ไตรมาศ, 2540 : 7) ทำให้บรรยากาศของการเติบโตพรรคการเมืองเป็นไปแบบการจัดสูตรผสมรวมกันเฉพาะกิจ ซึ่งส่งผลให้มีพรรคการเมืองเฉพาะกิจ การเลือกตั้ง อันทำให้ระบบพรรคการเมืองขาดความเข้มแข็ง และพัฒนา เพราะในทางปฏิบัติ พรรคการเมืองมักจะเสนอตัวบุคคลอันเป็นจุดเน้นดึงดูดความสนใจ เพราะพฤติกรรมการเลือกตั้งของพรรคการเมืองก็มีการเลือกตัวบุคคล ผสมกับการเลือกพรรคด้วยเช่นกัน (เชาวนะ ไตรมาศ, 2540: 9) ดังนั้นความหวังของประชาชนมักจะมุ่งไปที่บุคคลที่เขาเลือกมากกว่าตัวพรรคที่นักการเมืองสังกัด แต่ในทางปฏิบัติตัวบุคคลมักจะมีกรอบกำหนดของพรรคคอยจำกัดบทบาทของตนนั้น ทำให้พรรคการเมืองของไทยมีลักษณะของการผันเปลี่ยนไปตามกลุ่มอำนาจที่ครอบงำในขณะนั้นมากกว่า การเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง คือมีลักษณะของการมีกลุ่มย่อย (clique) แฝงอยู่ในพรรค และมีแนวโน้มในทางอ้อมที่มีลักษณะของการเป็นกลุ่มตัวแทน (Proxy) ของกลุ่มผู้มีผลประโยชน์หรืออำนาจ

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้เกิดรูปแบบระบบโครงสร้างของพรรคการเมืองในลักษณะของการกระจายอำนาจอยู่ตามกลุ่มย่อยในพรรคใหญ่ ทำให้ที่มาของนักการเมืองแต่ละคนแตกต่างกัน และปรากฏความสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์และเครือข่ายสัมพันธ์ (connection) โดยที่นักการเมืองหญิงก็มีลักษณะของการเข้ามาเป็นนักการเมืองในลักษณะของการชักจูงผ่านเครือข่ายความสัมพันธ์ในระบบนี้ กล่าวคือกลุ่มในพรรคการเมืองจะสรรหาคนที่มีโอกาสในทางการเมือง โดยมีความสัมพันธ์กับบุคคลในแวดวงต่าง ๆ ทั้งในและนอกวงการเมือง หรือบุคคลผู้มี

อิทธิพลกว้างขวางในท้องถิ่นทำให้กลุ่มแกนนำอำนาจในศูนย์กลางพรรคใช้ระบบอุปถัมภ์ ในการเป็นเครื่องมือในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่มีลักษณะของความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง กล่าวคือ การที่พลเมืองในแต่ละสังคมจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด ยอมรับกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านทางสถาบันต่าง ๆ (จริญญา เจริญสุขใส, 2538 : 21) และยังทางเงื่อนไขทางค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม อันหมายความว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ก็คือ ระบบย่อยของระบบวัฒนธรรมของสังคมทั้งหมด (William T. Bluhm, 1974 อ้างในจริญญา เจริญสุขใส, 2538)

จากสาเหตุดังกล่าวทำให้นักการเมืองหญิงในฐานะของสมาชิกหนึ่งในสังคมและพรรคการเมืองอันอยู่ภายในวัฒนธรรมแบบไทย ซึ่งมีลักษณะของโครงสร้างเป็นการเน้นตัวบุคคลที่มีโอกาสในการเลือกตั้งมากกว่าการสร้างและพัฒนาให้นักการเมืองขึ้นมาภายใต้ระบบพรรค ทำให้นักการเมืองหญิงจึงมีข้อจำกัดหลายประการในการจะแสดงศักยภาพของตนในด้านอื่นที่นอกเหนือไปจากบทบาทที่นักการเมืองชายเห็นว่าเหมาะสมเนื่องจากมีความล่งตัวในเรื่องราวปัจจัยแห่งความเป็นเพศแม่มากที่สุด เพราะพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความสำเร็จของตัวบุคคล ความรู้ ความสามารถเฉพาะตัว ความอาวุโส และประสบการณ์ ตลอดจนค่านิยม บทบาท-หน้าที่ทางการเมืองของนักการเมืองมากกว่าการสร้างและพัฒนาให้นักการเมือง จากสาเหตุที่ทำให้การแสดงบทบาทของนักการเมืองหญิงต้องถูกจำกัดลงไป

อย่างไรก็ตาม ลักษณะดังกล่าว กลับมีส่วนในการเปิดโอกาสให้นักการเมืองหญิงเข้ามามีบทบาทที่เป็นช่องว่างซึ่งนักการเมืองชายทำได้ไม่ดีเท่านักการเมืองหญิง คือเรื่องของการดูแลช่วยเหลือเด็กและสตรี

2. เงื่อนไขทางสังคม

กล่าวคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่ไม่เปิดโอกาสในการให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองในลักษณะเช่นเดียวกับผู้ชาย (อรทัย ก๊กผล และคณะ, 2539 : 31) เพราะสาเหตุจากค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม และจากการศึกษาวิจัยพบว่า นักหนังสือพิมพ์ก็ยังคงมีความคิดว่าสตรียังต้องรักษาบทบาทในการเป็นแม่ ลูก และภรรยาไว้ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ทางการเมือง และบทบาทที่สามารถพัฒนาเป็นจุดขายของนักการเมืองหญิงได้ง่าย ก็คือ บทบาทที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กและสตรี

นอกจากนี้แล้วตัวนักการเมืองหญิงของในฐานะของสมาชิกในสังคม ประกิตก็มีกรอบความคิดในลักษณะเช่นนี้ เนื่องมาจากการต้องรักษาภาพลักษณ์ของการเป็นนักการเมืองที่มีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของประชาชน ดังนั้นควรจะก้าวเข้ามามีบทบาทในเชิงรุกยอมต้องตกเป็นเป้าวิจารณ์ทางการเมืองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในทางลบได้ จากผลการศึกษาพบว่านักการเมือง

เมืองหญิงที่มีบทบาทในเชิงผู้นำทางการเมืองและบทบาทในฐานะรัฐมนตรี มีภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด โดยที่มีสัดส่วนของภาพลักษณ์ที่เป็นบวกและลบใกล้เคียงกัน

3. ข้อจำกัดอันเนื่องมาจากตัวนักการเมือง

ซึ่งได้แก่ การขาดประสบการณ์ในทางการเมือง ความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ตลอดจนความไม่มีอิสระในการเคลื่อนไหว แสดงความคิดเห็นและจุดยืนในทางการเมือง เพราะนักการเมืองของไทยต่างมีที่มาและเส้นทางในการก้าวมา เป็นนักการเมืองที่แตกต่างกัน โดยที่บางคนอาจจะเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทำให้การแสดงบทบาทในทางการเมืองมีข้อจำกัดมากขึ้น และประการสุดท้ายคือ การที่นักการเมืองต้องรักษาฐานเสียงและคะแนนนิยมของตัวเองทำให้นักการเมืองต้องการสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมออกมาอย่างชัดเจนให้ประชาชนรับรู้ว่าผลงานคืออะไร ซึ่งจะเป็นผลให้นักการเมืองผู้นั้นได้มีโอกาสในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

2. ทิศทางในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงในหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาพบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงมีภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด โดยพบว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองจะสอดคล้องกับผลงานของนักการเมือง กล่าวคือ ถ้าผลงานของนักการเมืองหญิงมีบทบาทและผลงานทางด้านเด็กและสตรี จะถูกนำเสนอภาพลักษณ์ในด้านบวกมากที่สุด และการนำเสนอจะพบว่ามีในทุก ๆ หน้าของหนังสือพิมพ์ (ชัญญชี่ กาญจนอุไรโรจน์, 2533 : 125) โดยที่มีสัดส่วนแตกต่างกัน โดยที่หน้าหนึ่งซึ่งสำคัญที่สุด จะพบบทบาทของนักการเมืองหญิงในฐานะของผู้ช่วยเหลือเด็กและสตรี และบทบาทการเคลื่อนไหวในทางการเมืองมากที่สุด และมีการกล่าวถึงนักการเมืองหญิงโดยการใช้สรรพนาม สมญานามที่หลากหลาย ซึ่งสะท้อนถึงความสนิทสนม คู่กันเคยกันของนักข่าวและนักการเมืองหญิง ตลอดจนสามารถมองเห็นภาพของนักการเมืองหญิงได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่หน้าหนึ่งจะเป็นเสมือนหน้าตาของหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านจะพบเห็นง่ายและมากที่สุด และสามารถจะดึงดูดความสนใจ กระตุ้นการตัดสินใจให้มีการซื้อสินค้า (หนังสือพิมพ์) ได้ในทันที (Sandra, 1984 อ้างในชัญญชี่ กาญจนอุไรโรจน์ : 125) ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าวในหน้าหนึ่ง โดยการใช้ถ้อยคำที่มีสีสันก็เพื่อผลประโยชน์ทางการตลาดคือ ต้องการขายให้ได้มากที่สุด

ดังนั้นการนำเสนอข่าวของนักการเมืองหญิงจึงมีลักษณะที่ดึงดูดใจโดยการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เช่น “แม่พระของคนยาก” “บีมแม่คมาคาย” เพื่อให้ผู้อ่านสนใจ และประกอบกับเนื้อที่และเวลาที่ต้องทำงานแข่งกันเวลาทำให้หัวหน้าข่าวหรือบรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่งมักจะเลือกสรรประเด็นที่เป็นจริง และนำมาตัดแต่งเลือกใช้ถ้อยคำที่สั้น และสามารถสร้างภาพและความเข้าใจให้กับผู้อ่านได้ง่าย (ทแก้ว ภูกล้า, 2534) ซึ่งเป็นการดึงเอาประเด็นที่เด่น ๆ ประชา

ชนให้ความสนใจ (Human Interest) ดังนั้นการใช้สรรพนามหรือสมญานามก็เพื่อให้ข่าวมีความน่าสนใจ ยั่วให้ผู้อ่านอยากจะซื้ออ่านในทันที

ในส่วนของการนำเสนอในหน้าอื่น ๆ หรือคอลัมน์อื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากหน้าหนึ่งแล้วจะพบว่ามีลักษณะของการนำเสนอในรูปแบบของคอลัมน์ซุบซิบ และข่าวย่อย โดยมีภาพลักษณ์ที่ลักษณะเป็นกลางมากที่สุด ในขณะที่บางฉบับจะมีหน้าพิเศษสำหรับสตรีจะพบว่าภาพลักษณ์นักรบเมืองสตรีจะมีลักษณะบวกมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัคราพร (2539) ที่พบว่าภาพลักษณ์ของสตรีในหน้าสตรีจะมีลักษณะบวกมากที่สุด โดยจะนำเสนอทั้งในรูปแบบข่าวย่อย รายงานข่าว และคอลัมน์ ซึ่งพบว่าจะถูกนำเสนอในแง่เรื่องราวส่วนตัวมากกว่าบทบาทในการทำงานกล่าวคือจะถูกกล่าวถึงในบทบาทของความเป็นแม่ ภรรยา และลูก หรือถูกพูดถึงในเรื่องการแต่งตัว ความรัก การเลี้ยงดู เป็นประเด็นหลัก

นอกจากรูปแบบการนำเสนอในแบบต่าง ๆ แล้วพบว่า ในหนังสือพิมพ์รายวันไม่มีการนำเสนอรูปแบบของการ์ตูนเลย แต่ในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวการเมืองเป็นหลัก มีการนำเสนอข่าวนักรบเมืองหญิงในรูปแบบของการ์ตูนการเมือง 2 ข่าว นอกจากนี้ยังพบในรูปแบบของบรรณาธิการ ซึ่งขัดแย้งกับการวิจัยของชนัญชี่ กาญจนอุไรโรจน์ (2537) แสดงให้เห็นว่าบทบาทของสตรี และนักรบเมืองหญิงมีการพัฒนาในการถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์มากขึ้น และมีความสำคัญมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากบรรณาธิการจะเป็นคอลัมน์ที่แสดงความคิดเห็น และจุดยืนของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วอย่างรอบคอบ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2527) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีการนำเสนอข่าว ในรูปแบบของบรรณาธิการ ร้อยละ 1.78 หรือ 6 ข่าว จากจำนวนข่าวทั้งสิ้น 338 ข่าว และในรูปแบบของการ์ตูนการเมือง 2 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 0.60 แม้จะเห็นได้ว่า สัดส่วนของการนำเสนอข่าว ในรูปแบบนี้จะมีน้อยมากเมื่อเทียบกับรูปแบบอื่น ๆ แต่ก็แสดงให้เห็นว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักรบเมืองหญิงมีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น คือมีการนำเสนอข่าวในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น มีสัดส่วนของการนำเสนอในแต่ละรูปแบบที่กระจายไปในทุกส่วนของหนังสือพิมพ์

ทิศทางของการนำเสนอภาพลักษณ์นักรบเมืองหญิงโดยรวมจะพบว่า มีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด โดยที่ภาพลักษณ์ที่มีทิศทางเป็นบวกและลบจะมีจำนวนรองลงมาตามลำดับ โดยพบว่าภาพลักษณ์เกี่ยวกับบทบาทของนักรบเมืองหญิงในด้านเด็กและสตรีจะมีทิศทางเป็นบวกมากที่สุด โดยบทบาทในด้านอื่น ๆ จะมีทิศทางเป็นกลางและลบตามลำดับ โดยที่การถูกนำเสนอในรูปแบบข่าวย่อยมากที่สุด และมีการใช้ถ้อยคำในการอธิบายข่าวที่หือหาว มักจะปรากฏอยู่ในการรายงานข่าวหน้าหนึ่งมากที่สุดเช่นกัน จากการศึกษาพบว่าบทบาทของนักรบเมืองหญิงในประเด็นอื่นที่ไม่ใช่ด้านเด็กและสตรีจะมีลักษณะของการนำเสนอภาพลักษณ์ในทิศทางที่เป็นกลางและพบอีกว่าในส่วนของการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสตรีในหน้าหนึ่ง มักจะเป็นข่าวในเชิงลบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของณรงค์ศักดิ์

ศรีทานันท์ (2533) (อ้างในชนัญชี กาญจนอุไรโรจน์ 2537) โดยที่ข่าวของนักการเมืองหญิงจะมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ สตรีด้วยกันเอง

อย่างไรก็ตาม พบว่าปัจจัยถึงที่จะทำให้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงมีทิศทางอย่างไรขึ้นอยู่กับทัศนคติของนักข่าวที่มีต่อนักการเมืองหญิง โดยมีปัจจัยดังนี้

- นักการเมืองหญิงจะต้องมีความตั้งใจจริงในการทำงานโดยดูจากผลการทำงานที่มีความต่อเนื่องระยะเวลาหนึ่ง
- นักการเมืองหญิงต้องมีการพัฒนาการทำงาน และเรียนรู้ประสบการณ์ในทางทำงานด้านการเมืองให้มากขึ้น
- นักการเมืองหญิงจะต้องแสดงจุดยืน และวุฒิภาวะให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตน

จากปัจจัยดังกล่าวจะทำให้นักข่าวมองภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงในลักษณะที่มีทิศทางเป็นกลางถึงบวก เพราะนักข่าวถือว่านักการเมืองไม่ว่าชายหรือหญิงต้องมีความพยายามในการเรียนรู้ และพัฒนาการทำงานในด้านการเมือง

ดังนั้นสรุปได้ว่าทิศทางในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์จะมี 2 ทิศทางคือ

1. มีลักษณะของความเป็นภาพลักษณ์ที่มีทิศทางเป็นบวกมากขึ้น เนื่องมาจากการเมืองมีการพัฒนามากขึ้น นักการเมืองมีคุณภาพมากขึ้น
2. มีลักษณะของความเป็นภาพลักษณ์ที่มีทิศทางเป็นกลาง เนื่องมาจากการที่นักการเมืองหญิงยังมีรูปแบบการทำงานแบบเดิมคือการทำงานในลักษณะของการทำตามความคาดหวังของสังคม และเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มากกว่างานในระดับนโยบาย

โดยที่นักการเมืองหญิงมีความแตกต่างไปจากหญิงไทยโดยทั่วไปและนักการเมืองหญิงที่มีภาพลักษณ์ที่ดีแล้วจะได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งภาพลักษณ์ของนักการเมืองส่วนหนึ่งมาจากบทบาทในการทำงาน และทำให้นักการเมืองหญิงมีความสำเร็จในการเลือกตั้ง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี เชยจรรยา และคณะ (2533) กล่าวคือ นักการเมืองหญิงจะสามารถได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง แม้ว่าจะเปลี่ยนสังกัดพรรคการเมืองแต่กรณีเช่นนี้ปรากฏชัดเพียงในกรณีของนางปวีณา หงสกุล ที่เปลี่ยนสังกัดจากพรรคประชากรไทยมาเป็นพรรคชาติพัฒนา ก็ยังได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

อย่างไรก็ตามจากผลของการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า นักการเมืองที่มีภาพลักษณ์ที่ดี มีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง แต่การเมืองไทยมีปัจจัยร่วมอีกหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ในทางการเมืองของนักการเมือง ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าองค์ประกอบทางการเมืองมีอิทธิพลมากกว่าอดีตทางเพศของนักข่าวต่อการเสนอข่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Doris A. Graber ในเรื่อง Woman Politicians & the media, 1997 กล่าวคือ แม้ว่านักข่าวจะมีกรอบความคิด และทัศนคติในแง่ของค่านิยมของสังคมไทยที่ยกย่องผู้ชาย

(กาญจนา แก้วเทพ, 2535) อยู่แต่องค์ประกอบอื่น ๆ เช่น องค์ประกอบในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวและนักการเมือง นโยบายของหนังสือพิมพ์ การแข่งขันกันในทางธุรกิจ และอิทธิพลที่จะมาแทรกแซงในการนำเสนอและไม่นำเสนอข่าว ต่างก็มีผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ และภาพลักษณ์ของนักการเมืองทั้งสิ้น ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์จะเป็นเพียงภาพสะท้อนการทำงานของนักการเมืองแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ก็ยังเป็นเพียงบางส่วนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้รับข่าวสารมาก เพราะการที่จะตัดสินใจทางการเมือง เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้วนั้น มักจะเป็นการตัดสินใจโดยการรับรู้ ผ่านทางสื่อมวลชนควบคู่ไปกับสื่อบุคคล โดยที่สื่อมวลชนมักจะมีผลต่อการสร้างภาพลักษณ์อันมีลักษณะของการสร้างเหตุการณ์เทียม (Pseudo-Events) เพื่อสนองวัตถุประสงค์ เช่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของนักการเมือง ตามแนวคิดของ Daniel J. Boorstin (1973) เพื่อให้ให้นักการเมืองผู้นั้นมีความน่าเชื่อถือสอดคล้องกับความเป็นจริง และง่ายต่อการสร้างความเข้าใจและรับรู้ของผู้รับสาร เช่น การทำงานในด้านเด็กและสตรีจะมีความสอดคล้องกับบทบาทของความเป็นจริงของนักการเมืองหญิงอยู่แล้ว

ดังนั้น การที่นักการเมืองหญิงจะมีภาพลักษณ์ไปในทิศทางใดนั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. องค์ประกอบและโครงสร้างทางการเมือง
2. ทศนคติ ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคมที่ผลต่อนักการเมืองหญิง และนักข่าวในฐานะที่เป็นสมาชิกหนึ่งในสังคม
3. ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม และถูกคัดเลือกเพื่อนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ (สื่อมวลชน)
4. ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อนักการเมืองหญิง อันจะมีอิทธิพลต่อการทำงานของนักการเมืองหญิง หรือกล่าวได้ว่า เป็นอิทธิพลที่มาจากกระแสของสังคม
5. การชี้นำของหนังสือพิมพ์ อันเนื่องมาจากการนำเสนอข่าวที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับสาร

ซึ่งผลจากองค์ประกอบดังกล่าวจะมีผลต่อการนำเสนอข่าวและทิศทางของภาพลักษณ์นักการเมืองหญิงเป็นอย่างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อมวลชน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าทศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรม ของสังคม เป็นตัวกำหนดบทบาทของนักการเมือง หญิงที่สำคัญที่สุด

3. ปัจจัยและอิทธิพลที่มีผลต่อการคัดเลือก และเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์

เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการโน้มน้าวความคิดทางการเมืองของผู้อ่านมาก เพราะหนังสือพิมพ์จะมีอิทธิพลซึ่งแนะนำให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามกับประเด็นที่น่าเสนอ (ลิซิด ซีระเวคิน, 2527) ดังนั้นการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์จึงมีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติทางการเมือง (เสรี วงษ์มณฑา, 2531 : 721) ให้กับประชาชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนตามทฤษฎีการกำหนดหัวข้อของสื่อมวลชน (Agenda Setting) ของ มัลคอล์ม แม็คคอมบส์ และโดนัลด์โชว์ (MeCombs, M.E. and Show D.Z., 1972 อ้างในเจริญญา เจริญสุขใส, 2538) กล่าวคือ การที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและเห็นถึงความสำคัญของข่าวนั้น ๆ ตามไปด้วย ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่มาจากตัวข่าวสาร (เนื้อหาสาร) และด้านผู้ส่งสาร (คือสื่อมวลชนแขนงหนังสือพิมพ์) จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สามารถสนับสนุนความเชื่อในเรื่องทฤษฎีการกำหนดหัวข้อโดยสื่อมวลชนได้ดี กล่าวคือ สื่อมวลชน เสมือนเป็นกระจก (reflector) ที่สะท้อนภาพของสังคม คือสื่อต้องเสนอข่าวตามความต้องการบริโภคข่าวของผู้บริโภค และสื่อก็เป็นตัวกำหนดวาระความสำคัญของข่าวโดยการใช้เทคนิคการรายงานข่าว การเขียนโดยใช้ถ้อยคำที่มีสีสัน และการใช้ถ้อยคำหรือหวาในการรายงานข่าว (ชนัญชี กาญจนอุโรโรจน์, อ้างแล้ว) ในขณะที่เดี่ยวก็นั้นยังสามารถกล่าวได้ว่าการที่สื่อมวลชนรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้ใดนั้นก็ถือเป็นการให้สถานภาพไปโดยทั้งทางอ้อม และทางตรง ซึ่งมีผลต่อการนำเสนอและสะท้อนภาพลักษณ์ของบุคคลนั้นทางสื่อมวลชน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยและอิทธิพลต่อการคัดเลือก และเสนอข่าวหลายประการ และอิทธิพลเหล่านั้นเกิดได้ในหลายขั้นตอนของการรายงานข่าว กล่าวคือ

ปัจจัยภายในที่มาจากนักข่าว ได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เพศ ความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวกับแหล่งข่าว และความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวกับผู้ที่ตกเป็นข่าว ประการสุดท้ายคือ จรรยาบรรณ ในการทำงานทางด้านสื่อสารมวลชน

โดยพบว่า จิตสำนึกทางด้านเพศของนักข่าวมีผลกับการคัดเลือกและเสนอประเด็นข่าว กล่าวคือ ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีนักข่าวที่เป็นผู้ชาย 16 คน และเป็นสตรี 2 คน รวมทั้งหมด 18 คน ต่างมีความเห็นในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองหญิงใกล้เคียงกัน คือมองว่าบทบาทของนักการเมืองหญิงยังไม่มีหลากหลายเพียงพอ ส่วนมากมักจะจำกัดอยู่แค่บทบาทเรื่องเด็กและสตรี และมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่มีบทบาทโดดเด่น และยังพบต่อไปว่านักข่าวส่วนใหญ่จะมองว่าถึงแม้สตรีจะมีความสามารถในการทำงานเท่าเทียมกับผู้ชายก็ตามแต่ยังมีข้อจำกัด จำกัดบทบาทของสตรีอีกมาก กล่าวคือประเพณี ค่านิยม และการยอมรับบทบาทของสตรีในหมู่นักการเมืองทั้งหญิงและชายด้วยตัวเอง ตลอดจนการที่สื่อมวลชนเองยังมีค่านิยม และมุมมองแบบปฏิกิริยาเจกชอนอยู่ ทำให้การสะท้อนภาพของสตรีจึงมีลักษณะผูกติดกับรูป

แบบ (Stereotype) ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับปัญหาของเนื้อหาสื่อมวลชนที่กล่าวไว้ในสตรีกับสื่อมวลชนของแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554) กล่าวคือ สื่อมวลชนยังทำหน้าที่เป็นเครื่องสะท้อนค่านิยมที่มีอยู่ในสังคม คือแบบเพศนิยมมากกว่าเป็นตัวสร้างสรรค์ค่านิยมใหม่ในสังคม เช่น ค่านิยมในเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ

แสดงให้เห็นว่าแม้บทบาทของสตรีจะถูกยอมรับและมีมากขึ้น แต่ก็ถูกจำกัดด้วยอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม และค่านิยม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของสื่อมวลชน ก็เนื่องมาจากสื่อมวลชนเป็นตัวสะท้อนเจตคติแบบเพศนิยมที่มีอยู่ในสังคม

นอกจากนี้ปัจจัยและอิทธิพลภายนอก ที่มาจากผู้ที่ได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการตกเป็นข่าว โดยมาในรูปการแทรกแซงให้เสนอหรือมิให้นำเสนอข่าวซึ่งมีผลกระทบต่อตัวเอง นอกจากนี้แล้วยังมีกรอบประเพณี และวัฒนธรรมภายในโครงสร้างของสังคมอันเป็นสิ่งแวดล้อมของสังคม

ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ปัจจัยภายในและภายนอกของตัวนักข่าวเมื่อสรุปรวมในภาพรวมแล้วพบว่ามีปัจจัยและอิทธิพลใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. นโยบายและหลักการของหนังสือพิมพ์

ในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์หลายประเภท หลายชนิดต่างมีนโยบายในการนำเสนอข่าวที่เป็นจุดเด่นและจุดขายของตัวเองเพื่อสร้างสรรค์การจดจำจากผู้บริโภค ดังนั้นจึงต้องมีนโยบายเพื่อการนำเสนอข่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งผลที่ได้ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ (2533) และเครือวัลย์ ชัชกุล (2534)

2. การแข่งขันกันในตลาด

เนื่องมาจากหนังสือพิมพ์ที่ดำเนินกิจการโดยเอกชนทุกฉบับ ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงต้องคำนึงถึงยอดจำหน่ายและการแข่งขันกันในทางธุรกิจ ปัจจัยหนึ่งคือการต้องนำเสนอข่าวที่คาดหมายว่าจะต้องอยู่ในความสนใจของผู้บริโภค กล่าวคือ สามารถดึงดูดให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อหนังสือพิมพ์โดยการสร้างสีสันในการใช้ถ้อยคำที่สร้างความดึงดูดใจให้กับผู้บริโภค โดยการคิดถ้อยคำเฉพาะหรือการใช้สรรพนามขึ้นมา ใช้เรียกเพื่อแสดงคุณลักษณะบางประการที่เด่นชัดของผู้ตกเป็นข่าว เช่น การใช้สรรพนามหรือสมญานาม แทนชื่อนักการเมืองหญิง ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำซ้ำ ๆ ในเนื้อหาข่าวและเป็นการสร้างอารมณ์ ความรู้สึกร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยการใช้ระบบของสัญลักษณ์ออกมาเป็นภาษา ถ้อยคำ (Words) ซึ่งมีความหมายที่แฝงอยู่โดยที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารเข้าใจตรงกัน ดังนั้นถ้อยคำจึงเป็นสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญที่ทำให้คนเราสามารถตอบโต้สื่อสารกันได้ (สุเทพ สุนทรเกษม, 2540 : 204)

ดังนั้นการใช้ภาษาและการสร้างสรรค์ถ้อยคำในการรายงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความพยายามที่จะขายสินค้า (หนังสือพิมพ์) โดยการสร้างจุดขายและสีสันของข่าว เพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้า

3. อิทธิพลที่มาจากภายนอก

ผลจากการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลจากภายนอกเข้ามาแทรกแซงการนำเสนอข่าวของนักข่าวในหลายขั้นตอน และหลายรูปแบบ คือ

- รูปแบบของการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว

เป็นการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างนักการเมืองหญิงและนักหนังสือพิมพ์ และเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ โดยมาในรูปของการขอให้เสนอและไม่ให้เสนอข่าว โดยมาในลักษณะของการมีความสัมพันธ์กันในลักษณะพึ่งพาหรือความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยน (Exchange Model) ระวีวรรณ ประกอบผล (2528) กล่าวคือเป็นการที่ 2 ฝ่ายต่างแลกเปลี่ยนและส่งเสริมร่วมมือกันและกัน

- รูปแบบของการใช้อิทธิพล

ในการข่มขู่ และยับยั้งไม่ให้เสนอข่าว เนื่องมาจากข่าวที่จะถูกนำเสนอจะมีผลกระทบต่อผู้ตกเป็นข่าว

- รูปแบบของการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทนที่มีค่าในลักษณะต่าง ๆ

จากการศึกษาในครั้งนี้ไม่พบว่านักการเมืองหญิงคนใดมีลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้กับนักข่าว แต่มีนักข่าวบางคนยืนยันว่ามีนักการเมืองชายบางคนมีความสัมพันธ์กับนักข่าวในลักษณะนี้จริง

- รูปแบบของการปล่อยข่าวโดยการให้ข้อมูลที่บิดเบือน

เป็นการปล่อยข่าว เพื่อเป็นการทำลายคู่แข่ง หรือการปล่อยข่าวเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองบางประการ ซึ่งนักข่าวส่วนใหญ่จะถือว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้เป็นปกติ และเป็นหน้าที่ของนักข่าวในสนามที่จะต้องกลั่นกรองข่าวก่อนการส่งไปยังสำนักพิมพ์

จากการศึกษาวิจัยพบว่า อิทธิพลที่มาจากภายนอกที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างนักข่าวและนักการเมืองโดยพบความสัมพันธ์ในลักษณะความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์และแลกเปลี่ยน โดยมีลักษณะของความสัมพันธ์ ในฐานะ “แหล่งข่าว” กับ “ผู้รายงานข่าว” ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะ (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2528)

จากการศึกษาพบว่าได้มีความสัมพันธ์ในระดับส่วนตัวระหว่างผู้สื่อข่าวและนักการเมือง พร้อม ๆ กับความสัมพันธ์ที่เนื่องมาจากการเข้ามาเกี่ยวข้องกันตามอาชีพ และลักษณะงานของแต่ละฝ่าย และพบว่านักข่าวยอมรับถึงอิทธิพลของความสัมพันธ์ส่วนตัว และการมีความสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน (Exchange Model) ต่อการนำเสนอข่าวนักการเมืองหญิงในแง่ของความสะดวกของการถูกนำเสนอ การถูกเอ่ยถึงในภาพลักษณ์ที่เป็นบวกมากกว่าลบ และอย่างน้อยก็คือการถูกเอ่ยถึงในลักษณะภาพลักษณ์ที่เป็นกลางในรูปแบบของข่าวต่าง ๆ โดยที่ข่าวในคอลัมน์ที่วิจารณ์ ชุบฉิบ จะมีมากที่สุด

โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองหญิงจะมีลักษณะเป็นแบบผู้ใหญ่และผู้น้อย และความสัมพันธ์แบบการนับถืออาวุโส การเรียกขานสรรพนามในลักษณะแบบนับอาวุโส จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นแบบความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในด้านความสัมพันธ์ด้านข่าว หรือในแง่อื่นก็ตาม ความสัมพันธ์ที่พบนี้เป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่งที่มีลักษณะของผู้มีทรัพยากรต่างกัน ซึ่งทรัพยากรมิได้หมายถึงทรัพย์สินเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงอย่างอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นอำนาจทางการเมืองหรือสิทธิพิเศษในทางสังคม (อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์, 2539 : 4) และความสัมพันธ์ในแนวนอน กล่าวคือเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในทางข่าวสารซ้ำและกันและกัน

การมีระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมืองไทยเป็นเรื่องที่สะท้อนมาจากโครงสร้างทางสังคมที่มีมาแต่ดั้งเดิมของประวัติศาสตร์ไทย และในบางครั้งเองก็แยกแยะได้ยากระหว่างการพึ่งพากันระหว่างความสัมพันธ์คู่ (ระหว่างคน 2 คน) ที่เป็นไปตามกลไกของความสัมพันธ์ (Instrumental relationship) ผู้วิจัยพบว่านักข่าวถือว่าการให้สิ่งตอบแทนระหว่างนักการเมืองและนักข่าวในลักษณะของการให้ของมีค่าหรือเงินทอง จึงจะจัดเป็นการให้สินบนหรือการประพฤติมิชอบของนักข่าว แต่การเลี้ยงนักข่าวหรือการพึ่งพากันในบางเรื่องที่นอกเหนือไปจากงานในหน้าที่แล้ว ไม่ใช่เป็นเรื่องปิดปกติ เพราะนักข่าวยังคงมีลักษณะของการซุกซุกๆ เปิดโปงการทำงานที่มีชอบของนักการเมืองต่อสาธารณชน อย่างไรก็ตาม คงจะเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยากกับการที่จะปฏิเสธถึงอิทธิพลของความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างนักการเมืองหญิงและผู้สื่อข่าวต่อการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์

4. บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาบทบาท และหน้าที่ของนักการเมืองหญิง

จากการวิจัยพบว่านักการเมืองหญิงโดยรวมมีภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด โดยพบว่านักข่าวยอมรับถึงบทบาทและอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ ในการนำเสนอภาพของนักการเมืองหญิงว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการให้สถานภาพแก่บุคคล (The Mass Media can Ofer Status) (Wilbur Schramm อ้างถึงในจุมพล รอดคำดี, 2532 : 22) และสถานภาพที่สื่อมวลชนให้แก่การเมืองจะมีผลถึงภาพลักษณ์ของนักการเมืองผู้นั้น อันหมายถึง นักการเมืองที่มีภาพลักษณ์ที่ดีจะมีโอกาสประสบความสำเร็จบนเส้นทางทางการเมืองได้ง่าย แต่ทั้งนี้ต้องดูองค์ประกอบในด้านอื่น ๆ ของสังคมไทยประกอบไปด้วย

นอกจากนี้แล้วบทบาทของหนังสือพิมพ์จะต้องมีความเที่ยงตรงในการรายงานข่าว และต้องไม่ต้องเป็นเหยื่อของใครในการสร้างภาพลักษณ์ เพราะนักข่าวจะต้องมีวิจารณ์ญานควบคู่ไปกับจรรยาบรรณ และความรับผิดชอบในการเสนอข่าว จากการศึกษาพบว่า บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาบทบาท และหน้าที่ของนักการเมืองหญิงจะมีดังนี้

1. เผยแพร่ผลงานของนักการเมือง
2. รายงานข้อเท็จจริงและข่าว
3. บทบาทในการตรวจสอบและดูแลการทำงานของนักการเมือง
4. บทบาทในการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง

5. ให้การสนับสนุนการทำงานของนักการเมืองหญิง

จะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ดังกล่าวจะสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบการเมือง ทั้งนี้เนื่องมาจากสื่อมวลชนจะเข้ามาแทนช่องว่างในสังคมระหว่างประชาชนและการตอบสนองของรัฐ (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2533 :) โดยการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง เพราะสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาการทำงานของนักการเมืองหญิงนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงบทบาท และหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในแง่ของการเป็น “นายประตูข่าวสาร” (Gate Keeper) ว่าจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเที่ยงตรงในการรายงานข่าวมากน้อยเพียงใด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงจะมีการนำเสนอไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อเทียบกับการศึกษาถึงภาพลักษณ์ของสตรีที่ผ่านมา คือ งานวิจัยของพนิต กุลศิริ (2528) และชัญญชี่ กาญจนอุไรโรจน์ (2537) และงานวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของสตรีในสื่อมวลชนของกาญจนา แก้วเทพ (2535) กล่าวคือ พบว่ามีการนำเสนอบทบาทของนักการเมืองหญิงในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เช่นในรูปแบบของบทบรรณาธิการ และการ์ตูนการเมือง แสดงถึงนัยยะทางการเมืองว่านักการเมืองหญิงเริ่มมีบทบาทมากขึ้น แม้ว่าในส่วนใหญ่จะยังมีบทบาทที่เน้นในประเด็นเดิม แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงบทบาทของนักการเมืองหญิงในหน้าหนึ่ง ในฐานะของผู้นำกลุ่มการเมืองและรัฐมนตรีที่มีบทบาทในการเมืองสูงก็ตาม ภาพลักษณ์ก็จะถูกนำเสนอในลักษณะเป็นกลางมากที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และถูกยอมรับมากขึ้นในทางการเมืองโดยที่หนังสือพิมพ์เองก็มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงมากขึ้น โดยที่มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย และพบว่าบทบาทของสตรีที่ถูกนำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์จะมีภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงในลักษณะเป็นกลางจนถึงบวกมากที่สุด

และในฐานะที่เป็นนายประตูข่าวสาร (Gate Keeper) แล้วนักข่าวกล่าวว่า มีความสำคัญในการคัดเลือกข่าวที่นำเสนอในทิศทางที่จะพัฒนาบทบาทของนักการเมืองหญิง และในขณะเดียวกันก็เป็นกรอบในการกำหนดบทบาทของนักการเมืองหญิงให้ทำหน้าที่ที่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม โดยที่นักข่าวก็มีอิทธิพลของค่านิยมและวัฒนธรรมในเรื่องเพศ ทำให้มีลักษณะของการมีภาพรวมของอคติและลัทธิเพศนิยม โดยการที่เน้นคุณค่าเพียงครึ่งหนึ่งของมนุษยชาติ (ฉลาดชาย สมิตานนท์, 2533) โดยไม่รู้ตัว กล่าวคือสังคมไทยทั่วไปมักจะมีความ

คาดหวัง และแนวความคิดที่เป็นรูปแบบของสตรีอยู่แล้วจึงทำให้เกิดการแบ่งแยกในกลาย ๆ อย่าง เช่น บทบาทและขอบเขตของการทำงานของสตรี และการนำเสนอข่าวของนักการเมืองหญิง จึงมีลักษณะของการนำเสนอไปตามความคาดหวังของประชาชนผู้บริโภค และตัวสื่อมวลชน และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายถึง 16 คน ในขณะที่มีผู้สื่อข่าวที่เป็นสตรี 2 คน แต่ผลจากการวิเคราะห์พบว่าผู้สื่อข่าว และนักคอลัมน์นิสต์ มีความเห็นเรื่องบทบาทของนักการเมืองหญิงในทิศทางที่สอดคล้องกัน แสดงถึง อิทธิพลเรื่องค่านิยมและความคิดจากเรื่องจิตสำนึกทางด้านเพศ (Gender Consciousness) มีอิทธิพลต่อผู้สื่อข่าวทั้งเพศชาย และเพศหญิง ดังนั้นการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนจึงมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองหญิงในทิศทางที่เป็นทางเดียวกัน คือ การนำเสนอในบทบาทของความเป็นผู้ดูแล ผู้ให้ความช่วยเหลือ และบทบาทของความเป็นแม่

จากการวิจัยพบว่าผู้สื่อข่าวมีความเห็นว่า นักการเมืองหญิงยังทำงานได้ไม่เต็มศักยภาพที่ควรจะเป็นแต่ก็ถือได้ว่าทำได้ที่ดีที่สุดแล้วในแง่ของการเป็นนักการเมืองหญิงของไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรฐานของการยอมรับการทำงานระหว่างนักการเมืองชายและหญิงของนักข่าวแตกต่างกัน (Double Standard) คือการยอมรับถึงสิทธิบางประการของสตรี

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าบทบาทในการพัฒนานักการเมืองหญิงของหนังสือพิมพ์นั้น จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในทางการเมืองให้เกิดขึ้นในประชาชน (จริญญา เจริญสุขใส, 2538 : 146) ซึ่งจะมีผลถึงการยอมรับบทบาทของสตรีในทางการเมืองมากขึ้น และจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้มีการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองหญิง เพราะสื่อมวลชนจะเป็นสิ่งหนึ่งที่สร้างความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร เช่นเดียวกับงานวิจัยของเจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2523) และของแม็คคอมบ์ และ มัลลินส์ (McComb & Mullins, 1973) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจทางการเมือง ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารที่อยู่ในความสนใจของผู้รับสาร กล่าวคือ การที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญ และเสนอข่าวสารทางการเมืองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามแนวคิดการกำหนดหัวข้อ (Agenda-setting) ของมัลคอล์ม แม็คคอมบ์ และโดนัลด์ โชว์ (McComba, M.E. and Show D.I., 1972) จะทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของข่าวสารนั้น ๆ ตามไปด้วย ดังนั้นถ้าสื่อมวลชนเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของนักการเมืองหญิงบ่อยครั้งมากขึ้นจะผู้รับสารจะเกิดความสนใจข่าวสารนั้นมากขึ้นด้วย ภายใต้กระบวนการสร้างความหมายร่วมกัน (Shared Meaning) ของคนกลุ่มหนึ่ง ๆ วัฒนธรรมหนึ่ง ๆ สังคมหนึ่ง ๆ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541 : 59) เพราะผู้ส่งรหัส (ผู้สื่อข่าว) ได้สร้างความหมายในขั้นตอนของการใส่รหัส (Encoding) และเมื่อผู้รับสาร (ผู้อ่าน) ทำการถอดรหัส (Decoding) ก็คือกระบวนการในการสร้างความหมาย ร่วมกันแบบตรงตัว (Preferred Reading) อันเป็นการอ่านความหมายอย่างที่ได้ผู้ส่งสารได้ใส่รหัสมาให้ (Hall, 1973 อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2541)

ดังนั้นบทบาทของสื่อมวลชนในการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองหญิงนั้น สื่อมวลชนจะต้องเสนอผลงานของนักการเมืองหญิงในแง่ของการสร้างสรรค์ บทบาทแบบใหม่ นอกเหนือไปจากการนำเสนอสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการ หรือการนำเสนอสิ่งที่มีคุณค่าในแง่ของข่าว แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับนักหนังสือพิมพ์จะต้องมีภารกิจในการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยที่นักการเมืองหญิง จะต้องสามารถและมีความกล้าหาญที่นักสื่อมวลชนจะต้องเล็งเห็นถึงการสร้างสรรค์สิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกัน (Equal Right and opportunity) ภายใต้การสื่อสารในแง่ของสัญญาที่ส่งรหัสผ่านไปยังผู้รับ จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิง ยังคงมีลักษณะยึดติดกับรูปแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักข่าวส่วนหนึ่งมองว่า ยังไม่มีการพัฒนาในการทำงานทางการเมืองของนักการเมืองหญิง ซึ่งการทำงานของนักการเมืองหญิงจะมีลักษณะอย่างไรนั้น มีองค์ประกอบหลายประการดังได้กล่าวมาแล้ว แต่สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุดคือ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมือง และการปกครองของประชาชนและสื่อมวลชนเองก็ต้องตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่สื่อมวลชนจะต้องนำเสนอให้กับมวลชน เพื่อให้มีการพัฒนาในทางการเมือง อย่างไรก็ตามพบว่าสื่อมวลชนเองก็ต้องการที่จะทำหน้าที่นี้แต่เหตุผลอื่น ๆ ในทางการเมืองแข่งขันกันทางธุรกิจ อาจจะทำให้ภาระนี้คลายความเข้มข้นลงไป หน้าที่หนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพรรคการเมือง ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ในทางการเมืองที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศในการพัฒนา เพราะจากการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของนักการเมืองประการหนึ่งคือ การที่ประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจในทางการเมืองและปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ทำให้รูปแบบการทำงานของนักการเมืองหญิงยังคงมีรูปแบบเดิม

อย่างไรก็ตามการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนนั้น แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่พึงกระทำ และต้องทำก็ตาม โดยสภาพโครงสร้างทางการเมืองของไทยแล้ว อาจจะไม่ใช่สิ่งที่พรรคการเมืองและตัวนักการเมืองเองต้องการให้เกิดเร็วนัก เพราะหมายถึงพรรคการเมือง และนักการเมืองจะต้องทำงานหนักมากขึ้น และปรับบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง อันจะหมายถึง การสูญเสียโอกาสทางการเมือง ดังนั้นจึงถือว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนต่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของนักการเมืองและการเมืองไทย เป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งต้องก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และต้องสามารถที่จะนำเสนอให้ประชาชนสามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นได้ง่ายนักถ้าปราศจากความร่วมมือจากสังคม ซึ่งโครงสร้างของสังคมไทยมีข้อปลีกย่อยและข้อจำกัดอยู่มาก ซึ่งสื่อมวลชนจะต้องทำหน้าที่ในการเป็นตัวกรองข้อเท็จจริง เพื่อนำเสนอต่อประชาชน โดยที่สื่อเองจะต้องรู้เท่าทันถึงความซับซ้อนและเงื่อนไขต่าง ๆ จากการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนจำนวนหนึ่งได้เรียกร้องให้สถาบันทางการเมืองสื่อสารมวลชน เผยแพร่ความรู้เรื่องการเมืองใหม่มาใช้ปฏิบัติ ให้สื่อมีความเข้าใจอย่างทอ้งแท้ก่อนจะนำเสนอต่อประชาชนผู้รับสาร

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาถึงภาพลักษณ์นั้นเป็นประตูที่จะก้าวไปสู่การอธิบายถึงสถานการณ์ในสังคมหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่งภายใต้อิทธิพลและเงื่อนไขทางสังคม ค่านิยม แบบแผนและวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของนักการเมืองหญิงนี้สะท้อนให้เห็น อิทธิพลของทัศนคติและค่านิยมของสื่อมวลชน ที่มีต่อนักการเมืองหญิงโดยที่สื่อมวลชนก็ได้รับในฐานะที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งและมีภารกิจเป็นตัวเชื่อมประสานส่วนต่าง ๆ ของสังคมในสังคมยุคข่าวสาร และอิทธิพลของโครงสร้างทางวัฒนธรรมการเมือง ความเป็นจริงในสังคมการเมือง ออกมาได้อย่างชัดเจนส่วนหนึ่ง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย ซึ่งพบว่า บทบาทการทำงานของนักการเมืองหญิงโดยทั่วไปแล้วเป็นการทำงานในด้านเด็กและสตรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการทำงานในรูปแบบที่มีลักษณะเดียวกัน ดังนั้นนักการเมืองหญิงจึงควรที่จะปรับบทบาทการทำงานให้มีลักษณะของการทำงานรอบด้านมากขึ้น และนักการเมืองหญิงควรที่จะมีเทคนิคในการเสนอผลงานหรือนำเสนอตัวเองให้สาธารณชนได้รับรู้โดยผ่านสื่อมวลชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะมีฉะนั้นแล้ว นักการเมืองหญิงอาจจะถูกมองข้ามศักยภาพของการทำงานในด้านอื่น ซึ่งจะทำให้นักการเมืองหญิงต้องถูกผูกติดกับภาพลักษณ์ของการทำงานเพื่อเด็กและสตรีจนเกินไป อันจะทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองหญิงเอง ดังนั้นนักการเมืองหญิงจะต้องผลักดันตัวเองให้มีโอกาสทำงานในระดับนโยบายมากขึ้น และต้องสามารถที่จะเผยแพร่ผลงานในด้านนโยบายและการทำงานในด้านอื่น ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

2. พรรคการเมืองควรที่จะมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักการเมือง โดยการที่สร้างและพัฒนาให้นักการเมืองขึ้นมาใช้การไปถึงหรือชักจูงบุคคลที่พรรคการเมืองมองว่ามีโอกาสในการเลือกตั้งเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะการที่กระทำเช่นนั้นอาจจะมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่อพรรคการเมือง ข้อดีคือพรรคมีโอกาสมิฉะนั้นจะมีคะแนนเสียงเพิ่มมากขึ้น ส่วนข้อเสียก็จะมีในลักษณะที่อาจจะเกิดการต่อรองอำนาจ และกลุ่มย่อยในพรรคซึ่งเป็นลักษณะที่มีอยู่พรรคการเมืองไทยมาโดยตลอด อันจะทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาการเมืองได้ ดังนั้นพรรคการเมืองควรที่จะมีนโยบายที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนในทางการเมือง เพื่อให้การพัฒนาบทบาททางการเมืองของนักการเมืองหญิงมีมากขึ้น ซึ่งอาจจะหมายถึงนักการเมืองจะต้องทำงานหนักมากขึ้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาบทบาทและการทำงานของนักการเมือง ควรที่พรรคการเมืองจะให้ความสำคัญมากกว่าการที่จะพิจารณาจากผลประโยชน์ที่นักการเมืองผู้นั้นกระทำให้แก่พรรค

3. นักหนังสือพิมพ์ควรจะตระหนักถึงความสำคัญของการนำเสนอข่าวในเรื่องการทำงานด้านนโยบาย มากกว่าการที่จะนำเสนอข่าวที่เป็นสีสันทางการเมืองจนเกินไป เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักการเมืองสนใจที่จะมีบทบาท และสร้างสรรค์ผลงานการทำงานในด้านนโยบายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวของนักการเมืองแต่ละคนไม่เท่ากัน บางคนมีการถูกนำเสนอข่าวบ่อยครั้ง ในขณะที่บางคนแทบจะไม่มีการถูกนำเสนอข่าวเลยในตลอด 1 ปี ดังนั้นสำหรับการศึกษารายต่อไปควรที่จะศึกษาถึงปัจจัยและอิทธิพลที่ทำให้การเสนอข่าวของนักการเมืองโดยหนังสือพิมพ์ว่ามีอะไรบ้างที่ทำให้มีการเสนอข่าวไม่เท่ากัน

2. จากการศึกษา พบว่า พรรคการเมืองมีอิทธิพลเป็นอย่างสูงต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของนักการเมือง ซึ่งส่งผลให้การทำงานของนักการเมืองแต่ละคนแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมและขัดขวางการทำงานของนักการเมือง ดังนั้นควรที่จะศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงอิทธิพลของพรรคการเมืองต่อการแสดงบทบาทและการทำงานของนักการเมือง

3. จากการศึกษาพบว่าสื่อมวลชนนำเสนอข่าวโดยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคม ดังนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาต่อไปอย่างลึกซึ้งว่าอิทธิพลเหล่านั้นมีบทบาทอย่างไร ในฐานะที่สื่อเป็นตัวสร้างสรรค์ และถ่ายทอดวัฒนธรรมในสังคม